

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ALFR. THOMSEN

VORE SLÆGTSNAVNE

EN UNDERSØGELSE AF VORE
SLÆGTSNAVNES OPRINDELSE OG FORDELING MED
SÆRLIGT HENBLIK PAA -SEN NAVNENE

KØBENHAVN

NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKJÆR)

1945

VORE SLÆGTSNAVNE

ALFR. THOMSEN

VORE SLÆGTSNAVNE

EN UNDERSØGELSE AF VORE
SLÆGTSNAVNES OPRINDELSE OG FORDELING MED
SÆRLIGT HENBLIK PAA -SEN NAVNENE

KØBENHAVN

NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKJÆR)

1945

FORORD

Det er ikke uden Betænkelighed, at jeg overgiver nærværende Arbejde til Offentligheden; thi jeg er mig vel bevidst, at min Undersøgelse er langt fra at kunne betegnes som et fuldkomment Værk. Det bør derfor betragtes som et første Forsøg, der vil kunne danne Grundlag for en mere omfattende Undersøgelse. Naar jeg til Trods for mine Tvivl publicerer mit Arbejde, er det først og fremmest, fordi jeg mener, at det har en Mission, hvis Paabegyndelse ikke bør udskydes, nemlig at sætte Diskussionen om Navnesagen i Gang, og dernæst at jeg tror, at det straks vil afhjælpe et Savn hos de mange, der ønsker at skaffe sig i alt Fald noget Kendskab til de danske Slægtsnavnes Liv og brogede Mangfoldighed.

ALFR. THOMSEN.

INDHOLD

	Side
1. Vore Slægtsnavnes Tilblivelse.....	9
2. Hvor mange Slægtsnavne findes der i Danmark?..	16
3. -sen Navnene. — Antal og Fordeling	19
4. -sen Navnene. — Nogle Grupper sjældnere Navne og deres Oprindelse	26
5. Danske Stednavne og andre danske Navne som Slægtsnavne	35
6. Nordiske, ikke-danske Navne	42
7. Tyske og pseudotyske Navne.....	45
8. Franske og engelske Navne.....	53
9. Navne hidrørende fra forskellige Nationer.....	56
10. Latiniserede og græciserede Navne. — Kuriøse Navne.....	60
11. Resultatet af 40 Aars Praksis under Navneloven... Fortegnelse over -sen Navne.....	63 71
Navneregister (heri er ikke optaget -sen Navne)...	81
Kildeangivelse	91

1.

Vore Slægtsnavnes Tilblivelse.

DET er ikke Hensigten i det foreliggende Arbejde at give en egentlig Skildring af vore Slægtsnavnes Historie. En saadan Skildring — kortfattet, men fortrinlig — forefindes allerede i den af Professor *Fredrik Nielsen*, Dr. phil. *Axel Olrik* og Professor *Johannes Steenstrup* afgivne Betænkning: Dansk Navneskik, der udkom i 1899, og som har dannet Grundlaget for vor nugældende Navnelovgivning. Her skal kun som Introduktion til den mere specielle Undersøgelse, hvis Resultater fremlægges i det følgende, gives et kort Rids af vore Slægtsnavnes Tilblivelse.

I Almindelighed er Slægtsnavnene ikke af meget gammel Dato her i Landet. Blot for nogle faa Aarhundreder siden eksisterede virkelige Slægtsnavne saa at sige slet ikke. Vel havde adskillige Adelsslægter, fortrinsvis de mægtigere, allerede paa et forholdsvis tidligt Tidspunkt antaget eller faaet tillagt Tilnavne af en saa varig Art, at de fra første Færd maa betragtes som Slægtsnavne; men Bevægelsen i denne Retning gik saa langsomt og tøvende, at Kong Frederik I endnu saa sent som i 1526 maatte udgive en Befaling til Rigets første Stand om, at dens Medlemmer skulde antage faste Slægtsnavne. Ved Slutningen af det 16. Aarhundrede havde praktisk taget alle Adelsslægter antaget faste Navne.

Den store Befolkning i By og paa Land kendte imidlertid oprindeligt slet intet til Slægtsnavne i vor Tids Forstand, men vel Tilnavne, der allerede i Oldtiden var overordentlig udbredte. Disse Tilnavne var af højst varierende Art. De betegnede ikke blot særlige Egenskaber, Fortrin saavel som Lyder, hos de paa-gældende Personer, eller disses Stand, Hverv, Erhverv eller Bosted, men ogsaa alle mulige Ting mellem Himmel og Jord,

saasom Farver, Dyr, Planter, Redskaber o. l. Det egentlige Navn var dengang kun det, som vi nu kalder Fornavnet, der for Individualiseringens Skyld i første Række fik tilføjet et Patronymikon, d. v. s. Faderens Fornavn med efterhængt »Søn« eller »Datter«, hvortil saa yderligere kom Tilnavnet, naar det for de almindelige Navnes Vedkommende kneb med at betegne en bestemt Person tydelig nok, eller det gjaldt om at fremhæve denne paa en særlig Maade. Tilnavnene var imidlertid til at begynde med ikke af varig Art. De skiftede fra den ene Generation til den næste, da de i Regelen kun benyttedes til nærmere Betegnelse af et enkelt Individ og derfor ikke uden videre overførtes paa den paagældendes Efterkommere. Efterhaanden blev dog adskillige Tilnavne faste, og navnlig Tilnavne hidrørende fra Hverv eller Erhverv fik let Karakter af arvelige Slægtsnavne, f. Eks. dersom en Søn traadte i sin Faders Fodspor.

Denne Tilstand kunde selvfølgelig kun bestaa i et ret primitivt Samfund. Især i Byerne blev Trangen til faste Slægtsnavne stadig større, og allerede i det 16. Aarhundrede finder vi adskillige Borgere, hvis Tilnavne maa siges at være blevet faste Slægtsnavne, idet dog Folkets store Masse stadig klarede sig paa den gammeldags Manér. Bevægelsen henimod Antagelse af faste Navne for de enkelte Familier er sikkert blevet fremmet stærkt, ikke blot fordi Adelsslægterne efterhaanden blev almindeligt kendt under faste Navne, men ogsaa fordi der fra Ulandet til Riget indkom et stort Antal Købmænd og Haandværkere, der fra deres Hjemland medbragte virkelige Slægtsnavne. I den voksende Bevægelse deltog iøvrigt den lærde Stand med stor Iver. Dette skyldes uden Tvivl, at vore studerende, der i hin Tid jo væsentlig var Theologer, efter Reformationens Indførelse i stadig stigende Grad besøgte de fremmede Lande og deres Universiteter og herved kom under Indflydelse af udenlandsk Skik, bl. a. med Hensyn til Slægtsnavne. De lærde Mænd kaldte sig i Regelen efter deres Fødeby eller Hjemsted og bidrog herved til at fremme et Element i Slægtsnavnedannelsen, der i en senere Tid skulde faa en meget betydelig Indflydelse. Men efter fremmed Skik skulde Fødebyens eller Hjemstedets Navn helst gengives i de lærdes Sprog, d. v. s. Latin eller Græsk, navnlig det førstnævnte Sprog, og denne Antikisering af gode

danske Navne greb voldsomt om sig i det 17. Aarhundrede. De fleste latiniserede eller græciserede Navne forsvandt dog atter. De var almindeligvis altfor besværlige til dagligt Brug og maatte derfor vige Pladsen for de mere mundrette danske Navneformer.

I det 16. Aarhundrede var Dannelsen af Slægtsnavne i Byerne dog kun i sin Vorden. Der havde da endnu ikke dannet sig blot nogenlunde sikre Retningslinier. Hyppigt ser vi derfor Sønner med andre Tilnavne end Faderen — ja det er vel, naar alt kommer til alt, det almindeligste i lang Tid endnu. I det 17. Aarhundrede gjorde Bevægelsen større Fremskridt. Faste Slægtsnavne bliver nu hyppigere og hyppigere, og henimod Aarhundredets Slutning kan der konstateres et nyt, meget betydningsfuldt Trin i Udviklingen. De hidtil saa løse Patronymika begynder nemlig at antage Karakter af Slægtsnavne, og hermed er vi inde paa en Vej, der som Følge af Myndighedernes Forsømmelighed og Uforstand lidt efter lidt fører os frem mod den nuværende Tilstand, hvor den overvejende Del af Landets Befolkning savner egentlige Slægtsnavne. Udviklingen var paa Tærskelen til det 18. Aarhundrede naaet saa vidt, at en Person med Udeladelse af det i tidligere Tid uundværlige Fornavn kunde kalde sig og blive kaldt ved Stilling og Patronymikon alene, f. Eks. »Capt. Hansen«. I de følgende Aartier blev det mere og mere almindeligt i Byerne, at Børnene døbttes med Faderens -sen Navn, navnlig i de lavere Befolkningslag; men samtidig førte det herved hastigt opstaaede -sen Virvar til, at talrige fra Landet til Byerne indvandrede Personer, der havde skabt sig en Position indenfor Erhvervslivet, tillagde sig Navne — hyppigt mere eller mindre germaniserede — efter deres Fødested eller deres eget eller Faderens Erhverv og fastholdt disse Navne som Slægtsnavne ved at lade dem gaa i Arv til Efterkommerne.

Ude paa Landet var Tilstanden omkring det 19. Aarhundredes Begyndelse omtrent, som den havde været fra Arilds Tid. Slægtsnavne var endnu i det store og hele ganske ukendte, medens Tilnavne ligesom før i Tiden florerede i større eller mindre Udstrækning. Tilnavnene blev desværre sjældent eller aldrig til Slægtsnavne. I Kirkebogen figurerede almindeligvis kun det døbte Barns Fornavn — der var for øvrigt sjældent mere end eet —, og af Faderens Fornavn dannedes saa et Patronymikon.

Tilnavnene brugtes Mand og Mand imellem, men fik sjældent nogen Betydning udenfor en snævrere Kreds. En officiel Karakter fik de i hvert Tilfælde aldrig. Paa offentligt Sted begyndte man dog nu — noget sent — at faa Øjnene op for Betimeligheden af, at Befolkningen antog faste Slægtsnavne. Det første Paabud herom gjaldt mærkeligt nok Hertugdømmet Slesvig, idet det for denne Rigsdels Vedkommende allerede den 1. November 1771 reskriberedes, at der skulde gives Præsterne Befaling om ogsaa at nævne Børnenes Slægtsnavne ved Daaben, og at dette Slægtsnavn, der forøvrigt var overladt til Forældrenes Valg, herefter skulde blive bestaaende. Resultatet af dette Indgreb fra Statsmagtens Side var noget broget, da der til alt Uheld ikke samtidig blev givet Retningslinier for, hvilke Arter af Slægtsnavne der burde foretrækkes. I Hertugdømmets nordlige Del blev vel heldigvis, formentlig takket være Præster med Omtanke, talrige Tilnavne antaget som Slægtsnavne, saaledes at der nu om Dage her gives langt færre -sen Navne end i de kongerigske Landdistrikter; men i den Del af Sydslesvig, hvor Befolkningen overvejende er af dansk Rod, specielt i Angel, blev sikkert langt det største Antal Bondeslægter udstyret med Slægtsnavne paa -sen.

Ubegribeligt nok skulde der gaa næsten 60 Aar, før Regeringen besluttede sig til at træffe Forholdsregler, der var egnede til at afhjælpe den fatale Mangel paa Slægtsnavne i Kongeriget. I en Forordning af 30. Maj 1828 om Daab bestemtes det bl. a., at ethvert Barn ved Daaben bør benævnes ikke alene med Fornavn, men tillige med det Familienavn eller Stavn, som det fremtidig bør bære. Denne temmelige uklare Bestemmelse kunde naturligvis ikke føre til en Løsning af Problemet, saa meget mindre som der fra Styrelsens Side intet blev gjort for at retlede ved Antagelsen af Slægtsnavne. Ganske vist blev der i enkelte Egne af Landet skabt en Del virkelige Familienavne ved Benyttelse af de gamle folkelige Tilnavne eller paa anden Maade; men beklageligvis døbte Præsterne i det store og hele, formelt i Overensstemmelse med Forordningen, men ikke efter dennes Aand, Børnene med skiftende -sen Navne (-datter Navne for Pigernes Vedkommende). Der skete i Virkeligheden blot det, at -sen Navnene fik en officiel Karakter som Døbenavne. I henved 30 Aar fortsattes paa denne lidet tilfredsstillende

Maade, idet Regeringen først i 1856 atter greb ind i Navnespørgsmaalet, og denne Gang faktisk gjorde ondt værre. Det, der skete, var at Kultusministeriet i en Rundskrivelse meddelte, at det Slægtsnavn, som var valgt efter Forordningen af 1828, var bindende for alle følgende Slægtled. Denne Anvisning foraarsagede stor Misfornøjelse blandt Landbefolkningen, som stædigt vilde holde sig til den gamle Skik og protesterede mod, at Børnene ikke maatte døbes som Sønner eller Døtre af deres Fædre. Trods Misfornøjelse og Modvilje førte Regeringen efterhaanden sin Krig igennem, men i lang Tid efter det ny Paabuds Udstedelse respekteredes dette enten slet ikke eller ogsaa kun ufuldstændigt i flere Egne af Landet. Man regner med, at omkring 1880 var den historiske Navngivningsmaade praktisk taget ophørt at eksistere, skønt der uden Tvivl kan findes adskillige sporadiske Eksempler paa den gamle Praksis af senere Dato; saaledes er Forfatteren bekendt med et Eksempel fra 1892 i Vendsyssel.

Som det vil være fremgaaet af det anførte, var Resultatet af det offentlige Bestræbelser i Navnesagen kummerligt. Man var i Begyndelsen gaaet for valent til Værks. Senere knæsatte man en Fremgangsmaade, om hvilken man paa Forhaand maatte vide, at den vilde føre til et i alle Henseender utilfredsstillende Resultat. Naturligvis burde man fra første Færd have grebet resolut om Nælden og være gaaet systematisk frem for at faa skabt en Bestand af gode danske Slægtsnavne, til hvilke man jo raadede over et ypperligt og enestaaende rigt Materiale i Tilnavne og Stednavne, under hvilke sidste de talrige, hidtil ret upaaagtede Naturnavne henregnes. Da Folkets Røst omsider ikke længere kunde overhøres, maatte man indskrænke sig til at lappe paa de skete Skader, hvad jo ikke kunde bringe nogen helstøbt Løsning af Navneproblemet.

Selv om Befolkningen højede sig for Paabudet af 1856, blev dens Misfornøjelse med den trufne Ordning bestaaende og gav sig nu og da Udtryk i Henvendelser til Øvrighed og Regering. Mange Steder havde man nu faaet Øjnene op for Værdien af de nedarvede Tilnavne og forlangte, at Børnene skulde døbes med disse. Navnlig i 1870'erne var der Uro om Navnespørgsmaalet, der endog bragtes frem paa Rigsdagen. Det var imidlertid først i 1897, at Regeringen fandt, at Tilstanden var blevet

saa utaalelig, at der maatte gøres alvorlige Skridt henimod en fornuftig Ordning af den saa stærkt omdebatterede Sag. Der fremsattes nu paa Rigsdagen et Lovforslag, der i Hovedsagen gik ud paa, at der sikredes Befolkningen Adgang til at erhverve de nedarvede Tilnavne som Slægtsnavne. Det gik dog kun yderst langsomt med at faa fremmet den paatænkte Lovgivning, idet man fra Regeringens Side ønskede at faa en udførlig Redegørelse for hele Navnespørgsmaalets Udvikling samt en Betænkning vedrørende den mest formaalstjenlige Ordning af Sagen. Der blev da den 4. Maj 1898 nedsat en Kommission, bestaaende af de tre i Indledningen nævnte sagkyndige. Kommissionens Betænkning afsluttedes den 18. Februar 1899, d. v. s. i en efter Datidens Forhold priselig Hast, og ledsagedes af to Udkast til Lovforslag. Fælles for begge disse Udkast er, at de tilsigter en Legalisering af Tilnavnene og i Virkeligheden intet andet. Justitsministeriets Forslag til Lov gik imidlertid langt videre. Det aabnede nemlig en vidtgaaende Adgang for Befolkningen til at antage nye Slægtsnavne, ogsaa saadanne, der ikke allerede eksisterede som Tilnavne i de paagældende Familier, idet man, meget prisværdigt, vilde hjælpe ogsaa den Del af Befolkningen, der ikke raadede over Tilnavne, som kunde benyttes til Afløsning for de kedelige -sen Navne, til at erhverve virkelige Slægtsnavne. Foruden Tilnavne kom nu bl. a. nordiske Stednavne og andre nordiskprægede Navne ifølge en særlig af Ministeriet udarbejdet Liste i Betragtning ved Valget af nyt Navn. Forslaget kritiseredes stærkt paa Rigsdagen, og atter trak Sagens endelige Ordning i Langdrag. Den 4. November 1903 fremsattes der imidlertid et nyt, ændret Forslag paa Rigsdagen, som efter at have foretaget forskellige Ændringer vedtog det. Vi havde nu faaet den Lov, af 22. April 1904, paa hvilken Meddelelse af Navneforandring normalt stadig bygger. Til Spørgsmaalet om Meddelelse af Navneforandring i Henhold til den saakaldte før Lovens Ikrafttræden gældende Praksis vil der være Lejlighed til at komme tilbage i et senere Afsnit.

Der er i Aar gaaet 40 Aar siden Navneloven traadte i Kraft, og selv om der ikke hersker den ringeste Tvivl om, at Loven kun i ret beskedent Omfang har virket efter sin fornemste

Hensigt, d. v. s. at faa Bugt med de store Grupper ens -sen Navne, vil det formentlig kunne paaregne almindelig Interesse, at der foretages en Undersøgelse af, hvorledes Stillingen egentlig er nu med Hensyn til vort Folks Slægtsnavne i Sammenligning med tidligere. De følgende Afsnit skulde bidrage til at klare dette Spørgsmaal, idet der med det foreliggende Arbejde iøvrigt tilsigtes at give nogle Oplysninger om vore Slægtsnavnes Herkomst og Hyppighed.

2.

Hvor mange Slægtsnavne findes der i Danmark?

DET vilde kræve meget vidtgaaende Undersøgelser, om der skulde gives et blot nogenlunde nøjagtigt Svar paa dette Spørgsmaal. Af Indledningen til den i 1921 udgivne Fortegnelse over Sveriges Familienavne faar man et godt Indtryk af, hvor stort et Arbejde der udkræves for at udarbejde en ikke altfor mangelfuld Liste over Slægtsnavnene i et Land med et forholdsvis beskedent Indbyggerantal, og en saadan Liste er jo den uomgængelige Forudsætning for en Opgørelse af Antallet af Navne. Indsamlingen og Bearbejdelsen af Materialet til en saadan Opgørelse vil lægge Beslag paa saa megen Tid og Arbejds-kraft, at en Enkeltmand næppe vil kunne mestre Opgaven, hvis Resultater for øvrigt bør gøres til Genstand for en Specialundersøgelse, hvorfor vi i et Skrift af saa beskedent et Omfang som det nærværende maa give Afkald paa at fremlægge Oplysninger om det omhandlede Spørgsmaal, der vil kunne betegnes som endelige, og derfor indskrænker os til at foretage et Skøn alene paa Grundlag af de lettest tilgængelige Kilder.

Disse Kilder er Vejvisere for Hovedstaden og de større Provinsbyer samt den københavnske Telefonhaandbog. Da vi som sagt kun skal skønne, holder vi os hovedsagelig til Københavns Vejviser og Telefonhaandbog, d. v. s. til disse Bøgers Navne-registre. Paa Forhaand vil man maaske være tilbøjelig til at tro, at det vil være tilstrækkeligt at optælle Antallet af Slægtsnavne i Vejviserens Navneregister. At dette imidlertid ikke er Tilfældet, viser en enkelt Sammenligning mellem Vejviserens og Telefonhaandbogens Navnestof. Optælles f. Eks. Antallet af Slægtsnavne begyndende med A i Vejviserens Navneregister (1943),

er Resultatet 695, medens Telefonhaandbogen (1944) har ikke mindre end 913. Vejviserens Navneregister er aabenbart meget mangelfuldt, hvilket ikke kan undre, naar man erfarer, at det overvejende Antal Udøvere af en lang Række Erhverv slet ikke findes i Registeret. Paa den anden Side er talrige Firmaer optaget heri. Det er et Spørgsmaal, om ikke Planen for Registerets Udarbejdelse bør optages til Revision, saaledes at der fremtidig skabes en Fortegnelse, der ligesom i Vejviserens ældre Aargange virkelig er et Navneregister.

En fuldstændig Optælling af Slægtsnavnene har vi foretaget paa Grundlag af Vejviseren for 1894. Antallet var dengang, altsaa for 50 Aar siden, kun ca. 8700. Antallet Navne begyndende med A var 289 eller ca. 3.3 % af det samlede Antal. A-Slægternes Antal er herefter, jfr. ovenfor, fra 1894 til 1943—44 steget med ca. 140 % ifølge Vejviseren og med ca. 216 % ifølge Telefonhaandbogen. Vælger vi et andet Bogstav, f. Eks. N, faar vi følgende Tal: N-Slægter 1894: 217, 1943 (Vejviser): 483, 1944 (Telefonhaandbog): 611. Stigning henholdsvis ca. 123 % og 182 %. A-Slægternes Antal er saaledes steget noget stærkere end N-Slægternes, hvilket muligt har sin Forklaring i de tilsyneladende særligt talrige Navneforandringsnavne paa A (efter 1904-Loven).

Hvis vi nu forsøger at foretage en Totalopgørelse for København og Omegn med de fra Telefonhaandbogen hentede Tal, og idet vi regner med en Tredobling af Antallet af Navne siden 1894, faar vi et Tal paa 27000. Men vil vi vide, hvor stort Antallet er for hele Landets Vedkommende, maa vi ogsaa tage Hensyn til de Slægtsnavne, der kun findes repræsenteret udenfor København. Antallet kan imidlertid ikke være særligt stort, idet de fleste danske Slægter i Provinsen efterhaanden har sendt Aflæggere til København. Vi tager et Par Stikprøver fra vore to største Provinsbyer, Aarhus og Odense, og jævnfører disse Byers meget udtømmende Vejviseres A-Navne med den københavnske Telefonhaandbogs. De Navne fra disse Byer, der ikke findes repræsenteret i København, udgør for hver af Byerne 5—6 % af de i Telefonhaandbogen optagne Navne. Antallet af Indbyggere i de danske Købstæder, bortset fra København, udgør for Tiden mellem 900 000 og 1 000 000. Da adskillige af de ikke i

København repræsenterede Navne gaar igen i de forskellige Byer, kan man ikke uden videre regne med en Tilvækst paa 5—6 % for hvert 100 000 Indbyggere. Dette vilde jo give en Forøgelse paa mindst 45—50 %. Man kan sikkert roligt reducere Procenten med en Trediedel, hvorved man faar en Tilvækst paa ca. 9 000 Navne. De Slægtsnavne i Landdistrikterne, der ikke er repræsenteret i Byerne i det hele taget, er formentlig ret faatallige — her dominerer -sen Navnene absolut —, og vi behøver derfor næppe at regne med et større Tillæg herfra. Alt i alt skulde Antallet af Slægtsnavne i Danmark herefter ikke overstige 40 000. Heri er, da de anvendte Personfortegnelser omfatter alle de paa det paa-gældende Sted bosiddende Personer, selvfølgelig indbefattet et Antal Navne faldende paa udenlandske Statsborgere, saaledes at den egentlige danske Bestand af Personnavne vil være noget mindre; hvor meget lader sig desværre ikke udrede ved Hjælp af de begrænsede Midler, der staar til vor Raadighed.

Til Afslutning kan anføres, at den førnævnte Fortegnelse (pr. 1. Januar 1920) over Sveriges Familienavne omfatter godt 35 000 Slægtsnavne. Bestanden er sikkert blevet forøget med adskillige Tusinde nye Navne i de siden Fortegnelsens Udgivelse forløbne 25 Aar, saa mindre end 40 000 svenske Slægtsnavne findes der næppe i Øjeblikket. Det vil synes paafaldende, at Sverige med sit langt større Indbyggerantal end Danmark ikke har et langt betydeligere Antal Slægtsnavne. Nogen udtømmende Forklaring herpaa kan vi imidlertid ikke give. Maaske hidrører Forskellen i Navnenes Intensitet i de to Lande fra, at Brugen af Stednavne som Slægtsnavne er langt mere udbredt i Danmark end i Sverige, at der hos os findes et usædvanligt stort Antal Variationer i Skrivemaaden af talrige Slægtsnavne — bl. a. vore -sen Navne — og endelig, at Antallet af Navne af fremmed Oprindelse er meget betydeligt i vort Land.

3.

-sen Navnene — Antal og Fordeling.

I det indledende Afsnit er der i korte Træk gjort Rede for, hvorledes det er gaaet til, at Slægtsnavnene paa -sen har faaet en saa overordentlig stor Udbredelse her i Landet. Kun i vore nordiske Broderlande, Sverige og Norge, genfinder vi Resultatet af en tilsvarende Udvikling. Hvorvidt Misèren i disse Lande er lige saa stor som i Danmark, fordrister vi os ikke til at sige noget bestemt om; men efter alt at dømme er den alvorlig nok.

Vi skal i det følgende undersøge, hvor hyppige vore -sen Navne nu er — ikke blot samtlige Navne i denne Gruppe i Forhold til det samlede Antal Navne, men ogsaa de enkelte mest almindelige -sen Navnes Frekvens. Vor Undersøgelse kan imidlertid ikke give noget Billede, der kan gøre Krav paa Fuldstændighed, da vi som Materiale hovedsagelig har benyttet de københavnske Vejvisere, idet en Udvidelse af Undersøgelsen til at omfatte Købstæderne og Landdistrikterne, dels, navnlig for de sidstes Vedkommende, vil støde paa store, næsten uoverstigelige Vanskeligheder, dels vil gøre Arbejdet uoverkommeligt stort. Men kan Materialet saaledes siges at være noget mangelfuldt, vil det dog forhaaabentlig strække til for at give os et ret tilforladeligt Billede af den herskende Misères Omfang. Denne Undersøgelse vil blive suppleret med nogle paa forskellige Kilder baserede Oplysninger om de sjældnere -sen Navne og deres Herkomst. Iøvrigt findes der bag i nærværende Skrift en Fortegnelse over samtlige af Forfatteren opnoterede -sen Navne med varierende Stavemaader. Det vil sikkert overraske, at denne Fortegnelse omfatter langt over 1000 -sen Navne, alle Varianter iberegnet.

En Undersøgelse af -sen Navnenes Hyppighed er allerede blevet foretaget i den i Indledningen omtalte Betænkning: »Dansk Navneskik«. Til Grundlag for denne Undersøgelse er benyttet Vejviserne for 1898 for København, Aalborg, Aarhus og Odense samt Statshaandbogen og nogle spredte Oplysninger om Forholdene i Landdistrikterne.

Vi holder os som sagt væsentlig til Københavns Vejvisere og har for at belyse Udviklingen gennem de sidste Menneskealdrer benyttet disse Haandbøger for Aarene 1868, 1894 og 1943, d. v. s. at vi er i Stand til at følge Udviklingen i 75 Aar med et Støttepunkt paa Vejen, der ligger ca. 50 Aar tilbage i Tiden, idet vi tillige i nogen Grad gør Brug af »Dansk Navneskik«s Angivelser for Aaret 1898.

Vi har optalt samtlige Navne i Personregisteret i Vejviseren for 1868. Antallet er 24 877. Da Københavns og Frederiksbergs Befolkning paa nævnte Tidspunkt udgjorde ca. 200 000 Mennesker, er af disse altsaa 12—13 % optaget i Vejviseren. Af de 24 877 Navne var 8 385 Navne eller rigeligt 33.5 % -sen Navne. I Gruppen er indbefattet de dengang meget faatallige, nordiske -son Navne.

I 1894 ser Billedet saaledes ud, idet vi dog har ment at kunne nøjes med et forsigtigt Skøn over Hovedtallene. Det samlede Antal Navne i Vejviserens Personregister kan anslaaes til 57—60 000. Befolkningen i København, Frederiksberg og Gentofte, som denne Aargang af Vejviseren omfatter, udgjorde rundt regnet 400 000 Mennesker. Vejviseren meddeler saaledes Navnene paa 14—15 % af den i nævnte Omraade bosiddende Befolkning, altsaa forholdsmæssigt noget mere end i 1868. De 36 hyppigste -sen Navne omfatter skønsmæssigt over 22 000 Personer. Da de øvrige -sen Navne næppe udgør mere end godt en halv Snes Procent af dette Antal, er et Skøn paa ca. 25 000 Personer med -sen Navne formentlig ikke meget forkert. Disse Navne udgør herefter nu 41—44 % af samtlige Navne, og der er saaledes en ikke ubetydelig Stigning i Forholdstallet siden 1868.

Det kan nu være interessant at sammenligne vore 1894-Tal med »Dansk Navneskik«s Tal for 1898. Vi anslaaer Folketallet i de tre Hovedstadskommuner i nævnte Aar til ca. 450 000. Med en mindre Rettelse af »Dansk Navneskik«s Tal — se herom

nærmere i det følgende — registrerer Københavns Vejviser ialt ca. 63 600 Personer eller ca. 14 % af Totalbefolkningen, hvilket stemmer ganske godt med vort Skøn for 1894. Af de ca. 63 600 Navne falder ca. 29 300 paa -sen Gruppen, d. v. s. at denne nu viser en Stigning til ca. 46 % af samtlige Navne. Dette er jo en ikke helt ubetydelig Forskydning paa blot fire Aar.

Gaar vi nu helt frem til 1943, finder vi paa Grundlag af et jævnt Skøn, at Antallet af Navne paa enkelte Individier i Vejviserens Personregister næppe overstiger 90 000, til Trods for at Befolkningstallet i de Distrikter, Registeret nu omfatter, udgør ikke mindre end ca. 1 000 000. Registeret optager saaledes kun højst 9 % af den samlede Befolkning, altsaa forholdsvis færre end i noget af de ovenfor behandlede Aar. Forklaringen herpaa er, dels at Vejviseren naturnødvendigt maa begrænse sit Stof i Almindelighed, efterhaanden som Befolkningen vokser, da Værket jo ellers snart vilde vokse til enorme Proportioner, dels at man, som allerede tidligere nævnt, har udskilt et betydeligt Antal Personer indenfor visse Erhverv med Henviisning til Fagregisteret. Naar man samtidig hermed i stadigt stigende Omfang har optaget Firmaer og Institutioner i Personregisteret, er som allerede tidligere paapeget, Adskillelsen mellem Personregister og Fagregister blevet forfusket paa en højst uheldig Maade. I hvor høj Grad Vejviserens Personregister er gaaet bag af Dansen kan let konstateres ved en enkel Sammenligning med Telefonhaandbogens Personregister. Vejviseren anfører f. Eks. 2 370 Personer, der bærer Navnet *Andersen*, medens Telefonhaandbogen (1944) har langt over 4 000. Det er vist herefter ikke overdrevent at sige, at der er større Chancer for at finde en Person i Telefonhaandbogen, som ikke findes i Vejviserens Personregister, end omvendt.

I Vejviseren for 1943 omfatter de 18 almindeligste -sen Navne ialt ca. 30 000 Personer. Benytter vi Forholdet fra 1898 mellem de paagældende 18 Navne, som er specificerede i »Dansk Navneskik«s Statistik, og de øvrige -sen Navne, der var omtrent som 3 til 1, finder vi, at det samlede Antal -sen Navne i Vejviserens Personregister for 1943 skulde være højst 40 000 eller 44—45 % af samtlige Navne. Vi konstaterer, at dette Forholdstal viser en mindre Nedgang fra 1898. Antallet af Personer i det storkøben-

havnske Omraade, der bærer -sen Navne, kan paa Grundlag af det fundne Resultat løseligt sættes til henved 450 000.

Naar -sen Navnenes Andel af samtlige Navne fra at være ca. en Trediedel i 1868 steg til nærvæd Halvdelen i 1898, var Grunden utvivlsomt først og fremmest den, at den vældige Indvandring fra Landet i det 19. Aarhundredes tre sidste Decennier fortrinsvis omfattede Personer, hvis Navne endte paa -sen. Endvidere har det ikke været uden Betydning for -sen Navnenes stigende Vægt, at mange Slægter i Byerne med andre Navne end -sen er uddøde i Løbet af de 75 Aar, og at Tilgangen fra Hertugdømmernes tysktalende Egne, der til Stadighed havde bragt os et betydeligt fremmed Navnestof, omtrent helt bragtes til Standning efter Krigen 1864.

Den ringe forholdsmæssige Nedgang i -sen Navnenes Andel fra 1898 til 1943 skyldes antagelig i ikke ubetydelig Grad de siden 1904 stedfundne Navneforandringer, hvilket man faar en ret sikker Formodning om blot ved at konstatere Tilstedeværelsen af talrige typiske Navneforandringsnavne i Vejviser og Telefonhaandbog. Imidlertid kan Rigtigheden af denne Opfattelse sandsynliggøres ogsaa paa anden Maade, men herom nærmere i det følgende.

Antallet af Personer med nyantagne Navne tæller dog næppe ret meget endnu i Vejviser og Telefonhaandbog. En fyldigere Repræsentation af de nye Slægtnavne vil først kunne findes i disse Haandbøger, naar vi er naaet frem til anden og tredje Generation af Bærerne af disse Navne. Alt i alt maa Virkningerne af Navneloven siges at være forbavsende ringe, ikke mindst naar man tager i Betragtning, at den har været benyttet i samfulde 40 Aar. Aarsagerne hertil vil blive behandlet indgaaende i et senere Afsnit.

For Købstædernes og Landets Vedkommende har vi som før nævnt ikke foretaget nogen mere indgaaende Undersøgelse. At -sen Navnene i disse Omraader vil vise en langt større Overvægt end i Hovedstadskommunerne, lader sig ikke bestride. Hvis man tager nogle Stikprøver fra Landdistrikterne, vil disse ganske givet vise forbløffende høje Procenter — over 90 — adskillige Steder. Et løseligt Skøn kan man bl. a. skaffe sig paa den simple Maade, at man aflægger Besøg paa en Landsbykirke-

gaard i passende Afstand fra København eller en anden større By. Her vil man paa Gravstenene aflæse yderst faa Navne, der ikke ender paa -sen.

Det næste Spørgsmaal, som vi skal søge at besvare, er: Hvilke er de almindeligste -sen Navne? I »Dansk Navneskik« har man som før omtalt udfundet de 18 hyppigste Navne, og i den følgende Oversigt tager vi af praktiske Grunde kun disse Navne i Betragtning.

Oversigten giver Navnene i alfabetisk Orden med Tilføjelse af Antal og ‰ af samtlige Navne i Aarene 1868, 1894, 1898 (»Dansk Navneskik«) og 1943. Tallene for 1894 og 1943 er beregnet paa Grundlag af Gennemsnit.

Tallene i Parentes vedrørende 1898 refererer til en Fejl i »Dansk

	1868		1894		1898		1943	
	Antal	‰	Antal ca.	‰ højest	Antal	‰	Antal ca.	‰
Andersen	366	15	1 280	22	1 473	23	2 280	25
Christensen (K-)	339	14	1 200	21	1 294	21	2 060	23
Hansen	908	36	2 510	44	3 138	50	3 990	44
Jakobsen	194	8	520	9	572	9	920	10
Jensen	605	24	2 230	39	2 717	43	3 280	36
Jørgensen	286	12	910	16	1 053	17	1 570	17
Knudsen	93	4	250	4	279	4	430	5
Larsen	330	13	1 190	21	1 474	23	1 950	22
Madsen	155	6	480	9	533	9	800	9
Mikkelsen (Michel-)..	46	2	120	2	131	2	250	3
Mortensen	50	2	200	4	223	4	350	4
Nielsen	615	25	2 220	39	(c.2 480) 1 868	(39) 30	3 720	41
Ol(e)sen	282	11	970	17	1 074	17	1 400	16
Petersen (Peder-)....	861	34	2 750	48	3 213	51	3 560	40
Poulsen (Paul-)	125	5	400	7	321	5	590	7
Rasmussen	222	9	940	16	1 023	16	1 380	15
Sørensen	256	10	700	12	819	13	1 090	12
Thomsen	112	5	315	6	342	5	390	4
Ialt...	5 845	23.4‰	19 185	33.7‰	(22 159) 21 547	34.8‰	30 010	33.3‰

Navneskikkens Optælling, der opdagedes ved at sammenholde Antallet Personer med Navnet Nielsen i 1894 og 1898. Det kunde nemlig umuligt være rigtigt, at Antallet af Personer med dette Navn var gaaet stærkt tilbage baade absolut og relativt i Løbet af de fire Aar til Forskel fra alle de andre Navnegrupper. En skønmæssig Beregning, som vi foretog paa Grundlag af Vejviseren for 1898 viste straks Fejlen. Vi har kun rettet $\frac{0}{\infty}$ Satsen for Navnet Nielsen (i Parentes), idet de øvrige Sæts, naar Rettelsen gennemføres, ikke vil vise betydeligere Afvigelser.

Andre -sen Navne end de ovenfor specificerede 18 viser følgende Tal: 1868: 2540, 1894: ca. 6200, 1898: 7132, 1943: ca. 9700.

Ordnes Navnene efter Hyppighed, faar vi følgende Opstilling:

1868	1894	1898	1943
Hansen	Petersen	Petersen	Hansen
Petersen	Hansen	Hansen	Nielsen
Nielsen	Jensen	Jensen	Petersen
Jensen	Nielsen	Nielsen	Jensen
Andersen	Andersen	Larsen	Andersen
Christensen	Christensen	Andersen	Christensen
Larsen	Larsen	Christensen	Larsen
Jørgensen	Olsen	Olsen	Jørgensen
Olsen	Rasmussen	Jørgensen	Olsen
Sørensen	Jørgensen	Rasmussen	Rasmussen
Rasmussen	Sørensen	Sørensen	Sørensen
Jakobsen	Jakobsen	Jakobsen	Jakobsen
Madsen	Madsen	Madsen	Madsen
Poulsen	Poulsen	Thomsen	Poulsen
Thomsen	Thomsen	Poulsen	Knudsen
Knudsen	Knudsen	Knudsen	Thomsen
Mortensen	Mortensen	Mortensen	Mortensen
Mikkelsen	Mikkelsen	Mikkelsen	Mikkelsen

For at finde Aarsagerne til Forskydningerne i Navnenes Placering i ovenstaaende Opstilling, maa vi i første Række skaffe os Oplysning om Navnenes større eller mindre Hyppighed i de forskellige Landsdele. Hovedaarsagen kan nemlig kun være skiftende Intensitet i Indvandringen til Hovedstaden fra de enkelte Landsdele. Et i et vist Omfang anvendeligt Materiale til en saadan Undersøgelse findes i nærværende Forfatters Afhandling: Et Bidrag til dansk Navneskikkens Historie, offentliggjort i

»Danske Studier« 1926. Denne Afhandling beskæftiger sig med Spørgsmaalet om den oprindelige geografiske Fordeling af vore gamle Personnavne, bl. a. af dem, der udgør Forledet i de ovenfor omhandlede 18 -sen Navne.

Raadspørger vi Afhandlingen med Hensyn til de fire mest almindelige Fornavne, finder vi, at Hans er et udpræget Ø-Navn, medens Peder (Peter) er ret populært i alle Landsdele, dog med nogen Tendens til Overvægt paa Sjælland, i Skaane og i det nordligste Jylland. Niels synes at have været foretrukket i det nordligste og mellemste Jylland, men forekommer dog tillige ret hyppigt paa Øerne. Jens er et afgjort jysk Navn (den jyske Pendant til Øboernes almindelige Hans), skønt det ogsaa paa Sjælland og i Skaane indtager en fremtrædende Plads. Hvad kan vi nu slutte, naar vi med Blikket paa disse Oplysninger ser paa Forskydningerne i de fire Navnes Placering i Opstillingen? Næppe noget helt sikkert; men vi vover dog at gisne paa, at Forskydningerne fra 1868 til 1894 og 1898 skyldes en meget stærk jysk Indvandring til Hovedstadsomraadet i det mellem-liggende Tidsrum, og at Forskydningerne fra 1898 til 1943 til Dels skyldes en ringere jysk Tilvandring, saaledes at Øernes Tilskud til Forøgelsen af Hovedstadsbefolkningen atter har vejet tungere i Vægtskaalen. Forskydningerne i det sidste Tidsrum skyldes formentlig tillige en anden Omstændighed, nemlig at navnlig Indehavere af de tre af de fire Navne, nemlig *Hansen*, *Petersen* og *Jensen* har været særligt ivrige til at søge Navneforandring; jævnfør iøvrigt den tabellariske Oversigt paa Side 23, der for de tre nævnte Navne viser en overraskende, men ganske vist ikke meget stor Tilbagegang i ‰ Satsen for deres Andel af samtlige Navne. Hvorfor Navnet *Nielsen* og forøvrigt nogle andre hyppige -sen Navne viser en modsat Udvikling — ganske vist af ganske ubetydeligt Omfang — er vi ikke i Stand til at afgøre.

4.

-sen Navnene. — Nogle Grupper sjældnere Navne og deres Oprindelse.

DE sjældnere -sen Navne, og de er meget talrige, naar alle Varianter tages i Betragtning. — jfr. Fortegnelsen over samtlige -sen Navne — kan inddeles i flere Grupper. En i nogen Grad medvirkende Aarsag til Varianternes store Tal har uden Tvivl været den naturlige Trang til Individualisering af de enkelte Slægter.

Vi har opstillet tre Hovedgrupper, som vi mener kan paaregne særlig Interesse:

1. Navne, hvis Forled er et gammelt, nu lidet eller slet ikke brugt dansk eller tidligt fordansket Fornavn.

2. Navne, der er almindeligt udbredte i det gamle danske Folkeomraade i Sønderjylland, og hvis Forled er enten et sønderjysk dialektpræget Fornavn eller et germaniseret dansk Fornavn, direkte svarende til et almindeligt brugt dansk Fornavn. Et Antal af disse Slægtsnavne er i den Grad typiske for det nævnte Omraade, at de her kan siges at være traadt i Stedet for de tilsvarende kongerigske Navne. Enkelte Navneformer findes dog fra gammel Tid tillige Nord for den gamle sønderjyske Grænse, uden at være knyttet til Slægter, der stammer fra Sønderjylland.

3. Navne, hvis Forled er et frisisk eller rent tysk (som Regel plattysk) Fornavn, der ikke har kunnet henføres til Gruppe 2.

For alle Grupper gælder, at vi i disse normalt ikke har medtaget mindre karakteristiske Varianter af Hovedtyperne. Nogle faa saadanne er dog vist ved eet eller to Bogstaver i Parentes.

I Gruppe 1 har vi optaget følgende Udvalg af Navne med Tilføjelse af det Fornavn, hvorfra Forledet i -sen Navnet oprindeligt er udgaaet, dog kun i de Tilfælde, hvor det gamle Navn ikke fremgaar direkte af -sen Navnet.

Aanundsen af (Anund)
Aaredsen (af Arnwith = Arvid)
Aastradsen } (af Asfrith)
Astridsen }
Adersen
Ag(ge)sen af (Aggi)
Alfastsen
Allesen (af Alli)
Ambjørnsen (af Arnbiorn)
Ambrosen
Amdisen
Amorsen
Arildsen (af Arnald)
Arve(d)sen (af Arnwith)

Baggesen
Bakkensen
Bal(t)zersen (af Balthazar)
Bargisen (af Barki?)
Berntsen (af Bernhard)
Bjørnsen
Bodelsen } (af Botulf)
Bodilsen }
Boesen
Boldsen }
Bollesen } (af Bolle)
Boolsen }
Borchersen } (af Borkward eller
Borgersen } Burger)
Brantsen (af Brand)
Brasen (af Brat?)
Bredesen (af Breide)
Brixen (af Briccius)
Brynildsen (af Bryniulf)
Bygesen (af Bughi?)
Byrialsen

Call(e)sen af (Kalli)
Clemen(t)sen
Clemme(n)sen

Dahlsen (af Dahl)
Dyn(n)esen (af Dionysius = Dines)
Dyresen

Egesen (af Eggir)
Ellefsen (af Elef)
Ellertsen (af Eilard = Eiler)
Emmer(t)sen (af Emer)
Endresen (af Endrith)
Enersen (af Enar = Einer)
Engelsen
Erlandsen
Esbensen (af Esbiorn)
Eskesen
Ever(t)sen (af Everhard)

Falkesen
Farsen (af Fadhir)

Germansen
Germundsen
Gerritsen (af Gerhard)
Giødesen (af Gøti)
Godiksen (af Godike)
Grave(r)sen }
Greiersen } (af Gregorius)
Greisen }
Gudmandsen
Gummesen
Gydesen (af Gythi)

Hagensen (af Hakun)
Hellesen } (af Helghi)
Hellssen }
Herlevsen
Hjeresen (af Hiarri)
Holdensen } (af Halfdan)
Holle(n)sen }
Hougesen (af Hovi?)

Ingeman(n)sen
Ingildsen (af Ingiald)
Ingvorsen (af Ingwar)

Jegsen = Egesen
Jendresen = Endresen
Jungersen (af Odinkar = Unger)
Juulsen (af Jul)

Kaarsen (af Kaare)
Kølsen (af Køl)

- Lambertsen**
Laugesen (af Laghi)
Lydersen
Lykkesen (af Lydike)
Lyngesen (af Lyng)
Lærkesen (af?)
- Maltesen** (af Malti)
Markersen (af Markwarth)
Ma(r)xen (af Marcus?)
Mehlsen } (af Mali)
Mæhlisen }
Melkertsen (af Melchior)
Miltersen
Munthesen (af Mundi?)
- Navnesen** (af Nafn)
Nilausen
Oggesen (af Oghi)
Orbesen (af Urban?)
Ostersen (af Astrath)
- Paaskesen** (af Paaske, mulig =
 Paschalis)
Pelsen (af Pelle)
Prøvensen (af Pridbiorn = Preben)
- Reddersen** } (af Rether)
Reiersen }
Rixen (af Riki)
Roelsen (af Rolf?)
Roesen (af Roi)
Rognsen (af Regni)
Rolandsen
- Salmansen** (af Salmund)
Salvesen (af Sølve)
Sandersen (af Alexander)
Selgensen (af Selgren)
Sibbernsen (af Sighbiorn)
Sibbesen (af Sibbi)
Sillesen (af Silas)
- Sime(n)sen** (af Simon)
Skousen (af Skogh)
Staalsen (af Stali)
Sti(g)sen
Syver(t)sen (af Sigwarth)
Sønnesen (af Sindri?)
- Taaensen** }
Thonesen } (af Tonne?)
Thunsen }
Tastesen (af Tosti)
Tausen (af Taki = Tage)
Termansen (af Thormund)
Thamsen (af Thomas)
Thaysen (af Tati = Tade)
Thellesen } (af Tjelluf)
Tjellesen }
Tolle(f)sen } (af Toli)
Thulesen }
Thuesen (af Towi)
Thortsen (af Thorth)
Thruesen } (af Thorgut)
Troedsen }
Thæstensen (af Thorsten)
Tøgesen } (af Toki = Tyge)
Thøvesen }
- Ubbesen**
Udsen (af Ugot)
Ungersen (af Odinkar)
- Waagensen** } (af Wagn)
Vognsen }
Vestesen }
Vistisen }
Villadsen }
Villarsen }
Villesen (af Willi)
- Yttesen** (af Ytti)
Ødbergesen (af Oddbiorn)
Øvlisen (af Yfli = Jul)

Til Gruppe 2 har vi samlet følgende Navne. De tilsvarende almindelige rigsdanske Navne er vedføjnet i Parentes.

Andresen (Andersen, Andreassen)	Loren(t)zen (Larsen, Lauridsen, Laursen)
Asmussen (Rasmussen)	Magnussen } (Mogensen)
Atzen (Adsen)	Mangelsen }
Axen (Ag(ge)sen)	Martensen (Mortensen)
Bartelsen (Bertelsen)	Mattsen } (Madsen)
Behnsen } (Bentsen)	Matzen }
Bendixen }	Michaelsen (Mikkelsen)
Benne(t)sen }	Moritzen (Mouritsen)
Buntzen (Bondesen)	Neelsen ¹⁾ } (Nielsen)
Børnsen (Bjørnsen)	Nehlsen ¹⁾ }
Callisen (Call(e)sen)	Nissen }
Carstensen } (Christensen)	Ohlsen }
Christiansen }	Wohlsen }
Ebsen (Ebbesen)	Otzen (Ottesen)
Ehrichsen (Eriksen)	Oxen (Oggesen)
Fin(t)zen (Fin(d)sen)	Saxen (Saksesen)
Gehrtsen (Gertsen)	Schwen(n)sen (Svendsen)
Gondesen } (Gundesen)	Siemsen (Simesen, Simonsen?)
Gonnsen }	Thielsen (Tjellesen)
Hinrichsen (Henriksen)	Thoisen (Tøgesen, Tygesen)
Ingwersen (Ingvorsen)	Traulsen (Truelsen)
Jaspersen (Jespersen)	Tux(s)en } (Tygesen)
Jebsen (Jeppesen)	Tychsen }
Jessen (Jensen)	Wohnsen (Vognsen)
Ketelsen (Kjeldsen)	
Laisen (Lau(g)esen)	
Lahrnsen } (Larsen)	
Lassen }	

¹⁾ Mulig ogsaa til Cornelsen, hørende til Gruppe 3.

I Gruppe 3, den frisisk-tyske, har vi optaget følgende karakteristiske Navne, af hvilke de fleste, dog ikke alle, findes repræsenteret paa det nuværende danske Omraade. Fortegnelsen gør, ligesom de foregaaende, ikke Krav paa Fuldstændighed.

Ahrendsen	Deussen	Folkertsen
Arndzen, Arntzen	Dreesen	Freksen
Bahnsen	Drewsen	Frellsen
Bonnichsen	Edleffsen	Frenssen, Frenzen
Boysen	Edsen	Frerksen
Bramsen	Ehmsen	Fromssen
Clasen	Ewaldsen	Gehlsen
Cornelsen	Fallezen	Gensen, Gentzen
Danklefsen	Feddersen	Gidionsen
Dehlsen	Festersen	Godbersen, Gottbergesen

Gorrißen	Melfsen	Richtsen
Hargensen	Mensen	Rickertsen
Harrsen	Mom(m)sen	Riggelsen
Hatte(n)sen	Naamansen	Segelbrechtsen
Heemsen	Namensen	Sønchsen, Sønnichsen
Heinsen	Nickelsen	Tedsen
Hensen, Hentzen	Nomme(n)sen	The(s)sen
Jan(n)sen	Offersen	Thie(s)sen
Jungclaussen	Oldsen	Todsen
Levsen	Pagelsen	Tonnesen
Lützen	Paysen	Tramsen
Maassen	Redlefsen	Vollertsen
Meisen		

Det er ikke givet, at det -sen, der indgaar i disse Navne, altid er det danske -sen. Der er nemlig ingen Tvivl om, at der paa en Del af det plattyske Omraade i et vist begrænset Omfang er foregaaet en lignende Dannelse af Patronymika som paa dansk Omraade med Afsvækkelse af Endelser til -sen. Imidlertid er Størstedelen af de anførte Navne af frisisk-sønderjydske Oprindelse, og for disses Vedkommende har vi sikkert med det danske -sen eller Paavirkning fra dette at gøre.

Fortegnelserne over de specielle danske -sen Navne kan passende suppleres med følgende, der indeholder et Antal Afledninger af Fornavne, der enten forholdsvis sent er kommet i Brug her i Landet, eller som i Aarhundreder væsentligt kun har været benyttet i fordanskede Former:

Absalonsen	Egidiussen	Holgelsen	Marcussen
Adamsen	Emanuelsen	Israelsen	Marinussen
Albinussen	Emilsen	Ivarsen	Martinussen
Alexandersen	Fabiansen	Janussen	Melchiorssen
Anthonisen	Ferdinandssen	Jeremiassen	Neholaussen
Antonsen	Filipsen	Jonassen	Olausen
Arnoldsen	Gabrielsen	Jordansen	Olufsen
August(e)sen	Georgsen	Josephsen	Paulussen
Benedictsen	Gunnisen	Josiassen	Prebensen
Bernhardsen	Gustafsen	Juliusen	Qvirinsen
Bjarnesen	Günthersen	Leonhardsen	Raphaelsen
Conradsen (K-)	Hakonsen	Levinsen	Reinholdtsen
Dauidsen	Hannibalsen	Levisen	Remontiusen
Dominicussen	Hartvigsen	Ludvigsen	Richardsen
Eduardsen	Hieronymussen	Magnussen	Rubeksen

Rudolfsen	Stefansen	Valdemarsen	Vernersen
Samuelson	Sylvestersen	Valentinussen	Vilhelmsen
Saxosen	Theodosiussen	Wendelboesen	Williamsen
Siegfredsen	Tobiassen	Wenzelsen	Vincentzen
Sigvardsen	Ulrichsen	Wermundsen	Zachariassen

For at vise, i hvor høj Grad et Faatal af vore gammeldanske Fornavne og af de tidligt her i Landet naturaliserede fremmede Fornavne — paa dansk-frisisk-plattysk Omraade — har bidraget til Dannelsen af vore talrige -sen Navne, bringer vi følgende Oversigt:

Andreas:	Bengtzen	Detlef:	Gregorius:
Ander(s)sen	Benne(t)sen	Dehlzen	Grausen
Andrea(s)sen	Bennetzen	Dethlef(f)sen	Grave(r)sen
Andresen	Benthzen	Ditlefsen	Greg(g)ersen
Dre(e)sen	Bentsen	Ditlevsen	Gregoriussen
Dreeszen	Bentzen	T(h)ellefsen	Greiersen
Drewsen	Benzen	Thielsen	Greisen
		Th(i)ellesen	Grejsen
		Tjellesen	Grevsen
Antonius:	Bernhard:	Dionysius:	Hakun:
Anthonisen	Be(h)rendsen	Din(e)sen	Haagensen
Ant(h)onsen	Berentsen	Dinnesen	Haakansen
Taaensen	Berentzen	Dyn(n)esen	Haakonsen
Thonesen	Bernhardsen	Thinesen	Hagensen
Thunsen	Berntsen	Franciscus:	Hakonsen
Tonnesen	Bæren(t)sen	Frandsen	Helghi:
Tonni(s)sen	Bærentzen	Frاندzen	Halliesen
T-Forkortelserne	Birghir:	Fran(t)zen	Heilesen?
muligvis ogsaa ud-	Borresen	Frenszen	Hejle(s)sen?
gaaede fra Tønne	Byrgesen	Frenzen	Helgesen
Arnwith:	Børgesen	Fretherik:	Hellesen
Aaredsen	Børresen	Frederichsen	Hellssen
Arve(d)sen	Børsen	Frederiksen	Jacobus:
Uhritzen	Christianus:	Frerksen	Ibsen
	Carstensen	Fri(e)derichsen	Ipsen
Benedictus:	Chrestensen	Georg:	Jacob(s)sen
Behnsen	Christe(n)sen	Georgsen	Jakobsen
Bendesen	Christiansen	Jürgensen	Japsen
Bendiksen	Christjansen	Jørgensen	Jebsen
Bendix(s)en	og samme Navne		
Bend(t)sen	med K i Stedet for		
Bendtzen	C og Ch		
Benedictsen	Krenzen		

Jefsen	Lassesen	Mathsen	Nilsen
Jep(p)sen	Lauridsen	Matt(h)esen	Nissen
Jeppesen	Lauritsen	Matthia(s)sen	Nøsen ?
Johannes:	Lauritz(s)en	Matthie(s)sen	Olaf:
Han(s)sen	Lau(e)rsen	Matt(h)issen	Ohlsen
Jahnsen	Laustsen	Mattsen	Olafsen
Jan(n)sen	Lavridsen	Matzen	Olau(s)sen
Janssen	Lavrsen	The(s)sen	Olavesen
Jantzen	Lorensen	Thie(s)sen	Olaüssen
Jen(s)sen	Lorent(z)en	Mauritius:	Ol(e)sen
Jentzen ?	Magnus:	Mauritzen	Olofsen
Jessen	Maagensen	Moritzen	Oluf(s)sen
Johanne(s)sen	Maanssen	Mouridsen	Wohlsen
Johan(n)sen	Magnussen	Mouritsen	Wollesen
Johanssen	Magnussen	Mouritzen	Vollsen
	Mangelsen	Moustesen	Paulus:
	Mogensen		Pagelsen
Ketil:	Monsen	Michael:	Paulsen
Ketelsen		Michaelsen	Paulussen
Kiel(d)sen	Malti:	Mikaelsen	Pavlsen
Kjeldsen	Malt(h)esen	Miche(e)lsen	Paysen
	Moltesen	Mickelsen	Pou(e)lsen
Konrad:	Mol(t)zen	Mikkelsen	Pov(e)lsen
Conradsen (K-)	Markwarth:	Nicolaus:	Petrus:
Cordsen	Markersen	Cla(a)sen	Pedersen
Cord(t)zen	Markervadsen	Cla(e)ssen	Peitersen
Cortzen (K-)	Markvorsen	Clau(s)sen (K-)	Pejtersen
Cortzen	Marquardsen	Kla(h)sen	Perssen
	Marquartsen	Klessen ?	Pet(t)ersen
Laghi:	Marqvartsen	Necholausen	Severinus:
Laisen		Ne(e)hlsen ¹⁾	Severinsen
Lau(e)sen	Martinus:	Neelsen ¹⁾	Søren(s)sen
Laugesen	Martensen	Nelsen ¹⁾	
Lavesen	Mart(h)insen	Nickelsen	Sighar:
Lavsens	Mart(h)inussen	Nicla(s)sen	Seiersen
Lawsen	Mort(h)ensen	Nicolaisen	Sejrsen
Lousen		Nicolaysen	Sejrsen
Laurentius:	Mathias:	Niel(s)sen	Ziersen
Lahrnsen	Mad(s)sen	Niklassen	Ziirsen
Lar(s)sen	Mathia(s)sen	Nikolaisen	
Lassen	Mathie(s)sen	Nikolajsen	
	Mathisen	Nilausen	

¹⁾ Kan ogsaa være udgaaet af Cornelius.

Sighwarth:	Simon:	Thom(m)esen	Tøgesen
Sibertsen	Siem(s)sen	T(h)omsen	Thøisen
Sibertzen	Sime(n)sen		Thøvesen
Siegwardsen	Sim(m)onsen		
Sigwardsen	Zimsen	Toki:	Vogn:
Sigvartsen		Thoisen	Waagensen
Siver(t)sen	Thomas:	Tux(s)en	Vogensen
Syver(t)sen	Maassen	Tychsen	Vognsen
	T(h)amsen	T(h)ygesen	Wognsen
	Thoma(s)sen	Tygsen	Wohnsen

Foruden de i foranstaaende Oversigter meddelte Navne findes der et ikke ringe Antal sjældne -sen Navne, hvis Oprindelse ikke er let at forklare. I nogle Tilfælde er uden Tvivl Slægtsnavne blevet benyttet som Fornavne og har saaledes afgivet Grundlaget for Dannelsen af Patronymika. Et tydeligt Eksempel herpaa er f. Eks. *Rubeksen*. *Kjærtsholtsen* hører muligvis til samme Kategori — kan f. Eks. være afledet af Kurtzhals —, og dette kan ogsaa være Tilfældet med *Agerbundsens*, hvis Forled dog ogsaa simpelthen kan være sammensat af Ager og Bunde (Fornavn). Vi skal endnu nævne de ejendommelige Slægtsnavne *Narvedsen*, *Notlevsen* og *Vejdiksen*, som vi heller ikke formaar at tolke med Sikkerhed. *Narvedsen* leder uvilkaarligt Tanken hen paa *Arvedsen*, og for de to sidste Navne er maaske en tysk Oprindelse af Forledet ikke helt usandsynlig.

Et Appendiks til de egentlige -sen Navne udgøres af de Dobbeltnavne, hvis ene Del normalt er et -sen Navn. Sjældnere er, heldigvis maa man sige, Dobbeltnavne bestaaende af to -sen Navne.

Dobbeltnavne med -sen Navnet forrest, f. Eks. *Hansen-Lund*, er forholdsvis sjældne og vistnok som Regel af noget ældre Dato end Dobbeltnavne af den modsatte Type, f. Eks. *Kragh-Jensen*, der er udgaaet fra en navnlig i de senere Aar stærkt stigende Tendens, nemlig at lade Børn døbe med f. Eks. Moderens Slægtsnavn eller et gammelt Slægtsnavn, naar dette ikke er et -sen Navn, og anbringe dette umiddelbart foran -sen Navnet, hvorved der gøres Tilløb til Dannelsen af et nyt Slægtsnavn. Foreningen af de to Navne med en Bindestreg, der sætter Slutstenen paa det nye Navns Tilblivelse, betragtes dog med ret kritiske

Øjne paa navnebevilgende Sted, hvor Opnaaelsen af den i Regelen meget eftertragtede Bindestreg, bortset fra en enkelt Gruppe Tilfælde, almindeligvis gøres afhængig af Opfyldelsen af visse særlige, strenge Betingelser. Men man klarer sig endda, hvilket vi skal gøre Rede for i et følgende Afsnit.

Til Slut skal vi nævne en højst ejendommelig Type sammensatte -sen Navne: Navne, der bestaar af et Fornavn eller et originalt Slægtsnavn og et -sen Navn skrevet ud i eet, f. Eks. *Justnielsen*, *Høyernielsen* og *Tangjensen*. Bindestregen er faldet bort, hvad jo egentlig ikke pynter paa Navnet. Vi vil foretrække, at Navnene forbliver adskilte, ikke mindst, naar der er Tale om Sættelse med et Fornavn, hvilket der ogsaa findes sjældne Eksempler paa, bl. a. *Ib-Nielsen*, *Jeppe-Jensen* og *Nis-Hansen*.

5.

Danske Stednavne og andre danske Navne som Slægtsnavne.

SOM allerede nævnt har Skikken at benytte Stednavne ved Antagelsen af Slægtsnavne altid været meget yndet her i Landet. Navnlig i den nyeste Tid har denne i saa høj Grad prisværdige Skik vundet en betydelig Udbredelse. Men det er jo saa, at Stednavnene fra Arilds Tid har været brugt som Tilnavne af vore Forfædre, og noget overraskende i denne Udvikling er der saaledes i Virkeligheden ikke. Udviklingen er blevet i høj Grad fremmet, dels ved den voksende almindelige Trang til at skaffe sig Erstatning for de ikke tilstrækkeligt individualiserende -sen Navne, dels ved Navnelovgivningen, der imødekom denne Trang.

Forrest i Rækken af Stednavne staar naturligvis Landets og Landsdelenes Navne.

Nu vil man selvfølgelig straks spørge: Findes Navnet *Danmark* som Slægtsnavn? Om dette er Tilfældet i Øjeblikket, tør vi ikke sige. Vi er i alt Fald ikke stødt paa det ved vore Undersøgelser af de nyeste Haandbøger; men i den københavnske Vejviser for 1894 fandt vi virkelig Rigets Navn som Slægtsnavn. Derimod eksisterer der nu en tysk Form af Navnet, nemlig *Dännemark*. Skulde det i 1894 fundne Slægtsnavn mon være en vilkaarlig Danisering af det tyskprægede Navn?

Ved vore Efterforskninger har vi ikke fundet Personer, der hedder Jylland, Slesvig, Skaane, Sjælland og Lolland; men det forefalder jo ret naturligt, at Navnene paa Rigets Hovedlande ikke er blevet benyttet i nogen betydeligere Udstrækning som Slægtsnavne, idet der jo findes alt for mange Personer fra de paa-gældende Landsdele, til at disse Navne, hvis de havde vundet

større Udbredelse, vilde kunne have tjent til en effektiv Individualisering i hin Tid, hvor man stod ganske frit med Hensyn til det Slægtsnavn, man vilde antage.

Slægtsnavnene *Fy(h)n* og *Halland* danner en mærkelig Undtagelse fra Regelen. Paa en Mellemplads staar Navnene *Bornholm* og *Falster*.

De mindre Øers Navne er ganske anderledes velegnede til Slægtsnavne, og vi finder da ogsaa et ikke ringe Antal af disse repræsenterede i Personregistrene. Vi nævner følgende:

Als, Baagø og Bogø, Barsøe, Drejø, Eegholm, Fa(h)nøe, Fuhr, Fænøe, Hjelm, Hven, Langeland, Lavendt (af Lavind, ældre Navn for Langeland), *Læssøe, Møen, Omøe, Ovrø, Romø, Samsøe, Seierø, Sprogøe, Stryhn(ø), Strømø, Svelmøe, Taasinge, Thunøe, Thurøe, Vejlø, Ærø og Arrøe* (fortysket Form) samt *Øland*.

Ægne af Hovedlandene, altsaa andre end Øer, findes repræsenteret ved en Række Slægtsnavne, formentlig for Størstedelens Vedkommende af nyere Dato. Vi har noteret følgende:

Angel, Djursland (helt nyt Navn), *Helgenæs, Himmerland, Mols, Salling, Stevns, Thyø og Vendsyssel*.

Slægtsnavne betegnende Personer, der er hjemmehørende i en bestemt større eller mindre Landsdel, herunder Øer, er ikke sjældne, f. Eks.:

Alsing, Angelbo, Djursboe, Fannikke, Furbo, Fynbo, Færing, Gjelbo, Haaning (fra Han Herred), *Halling* (fra Halland), *Harbo* (fra Harsyssel), (Nielsen)-*Jyde, Lauring* (fra Lou Syssel), *Lolk og Lollike, Morsing, Ommerbo* (fra Ommersyssel), *Rovsing* (fra Rougsø Herred), *Rømer* (fra Rømø, kan ogsaa være et identisk tysk Navn), *Samsing, Skaaning, Sletting* (fra Slet Herred), *Thybo, Vandal* samt og lig *Vendelbo og Ærrebo*.

Mærkeligt nok er i denne sidste Gruppe ogsaa Navnene paa Beboerne af flere af Hovedlandene repræsenteret. I Tilslutning hertil skal nævnes nogle Slægtsnavne betegnende vore nærmeste Nabofolk:

Friis (flere Variationer), *Holst* (d. v. s. Holstener), *Normand* og *Norsk*, derimod vistnok ikke Svensk, der dog tidligere har eksisteret som Tilnavn.

De fleste kongerigske og slesvigske Købstæder er repræsenterede blandt vore Slægtsnavne. Vi har noteret følgende:

*Aalborg, Aarhus, Alling(e), Assens, Bogensee, Brønderslev, Col-
ding* (ogsaa med K og tillige stavet *Kolling*; kan ogsaa være en
Forvanskning af Landsbynavnet *Kolind*) og *Collin, Esbjerg, Faa-
borg, Faxø* og *Faxøe, Flensborg (-burg), Fridericia, Garding, Gren-
aae, Hasle* (dog mulig af et identisk Landsbynavn), *Herning,
Hjørring, Holbæk (-bek, -bech, -beck), Holstebro, Horsens, Husum*
(muligvis af et identisk Landsbynavn), *Høyer* og *Hoyer, Kappel*
og *Cappel(n), Kjøge, Lemvig(h), Lyksborg, Mariager, Maribo, Mar-
stal, Naschou* og *Naskouw, Nexøe, Nibe, Nordborg, Ny(e)borg,
Nykjøbing, Næstved, Odense, Ranners, Ribe, Ringkøbing, Ringsted,
Rotschild* (af *Roskilde?*), *Rudkjøbing, Rønne, Silkeborg, Skive* og
*Schiwe, Slagelse, Slangerup, Stege, Struer, Svendborg, Sæby, Thi-
sted, Tønder, Tønning, Varde, Vejle* og *Weile* samt *Vedel, Wiborg*.

Hvorfor visse Købstadnavne ikke genfindes blandt Slægts-
navnene, er ikke nemt at sige. Af de, der savnes, er uden Tvivl
de fleste meget lange — f. Eks. S sammensætningerne med Fre-
deriks- — ikke blevet benyttet af praktiske Grunde. Andre er
ikke blevet anset for velklingende, f. Eks. Skelskør. At vi ikke
finder København som Slægtsnavn har vel samme Forklaring
som den Omstændighed, at f. Eks. Jylland ikke er benyttet;
jfr. ovenfor.

Det langt overvejende Antal af de Stednavne, der er indgaaet
i vor Bestand af Slægtsnavne, er imidlertid de talrige Landsby-,
Gaard-, Hus-, Mølle- og Naturnavne. Af dette udtømmelige Stof
er der skabt Tusinder af gode danske Slægtsnavne, og det maa
haabes, at det i Fremtiden vil blive udnyttet endnu mere, end
det hidtil har været Tilfældet. Vi kan ikke paa dette Sted give
nogen Oversigt over Slægtsnavne taget fra denne Gruppe Sted-
navne, inddelt efter forskellige Arter (Kirkebyer, almindelige
Landsbyer o. s. v.). Hertil vilde kræves alt for megen Plads; men
vi kan ved at vælge en Undergruppe med et Par bestemte, al-
mindelige Forled give Læseren en Idé om, i hvilken Udstræk-
ning det nærmest for Haanden liggende Stednavnestof er udnyttet
til Slægtsnavne. Vi vælger de Navne, der er sammensat med
Nor(d)- og Nør(re)-.

Vi har efter Vejviseren — ogsaa Personregisteret for Provinsen
— noteret følgende Slægtsnavne af Stednavnetype, der begynder
med nævnte Forled:

Nordb(j)erg, -borg, -by, -bøge, -enbøge, -engaard, -enhof, -entoft, -erø, -estgaard, -feld, -fjeld, -gaard, -hede, -heim, -hjem, -hof, -holm, -holt, -land, -lund(e), -orf, -rup, -sig, -skov, -sted, -sten, -strand, -strøm, -tvedt, -vad, -vang, -ved, -vig.

Norregaard, -gaard, -gart, -heim, -holt, -ing, -kier (-kjær), -lev, -spang, -strand, -toft, -up, -vang.

Nørager, -balle, -bjerg, -by(e), -bæk, -bøge, -dahl, -felt, -gaard, -gart, -hald, -have, -holm, -holt, -ing, -klint, -land, -lem, -lev, -lit, -lund, -lyng, -mark, -mølle, -skov, -stad, -strand, -søller, -toft, -um, -updal, -vad, -vang, -vig.

Nørredam, -gaard, -heden, -kjær, -led, -lund, -mølle, -slet, -skov, -sted, -sø, -tranders.

Tager vi en Postadressebog og efterser Navnestoffet med de angivne Forled, konstaterer vi snart, at dette meget langt fra er udnyttet ved Antagelsen af Slægtsnavne. Indskrænker vi os til at opnotere de Efterled, der ikke falder alt for besværligt i daglig Tale, kan vi opstille følgende Liste over ikke udnyttede Sammensætninger med ovenstaaende Forled:

Nordbo, -byhede, -bæk, -dal, -ena, -enbjerg, -enbro, -enby, -enhave, -enhus, -enkjær, -enlund, -ensbjerg, -enskov, -held, -hus(e), -høj, -kap, -kilde, -krog, -kær, -ly, -læ, -mandsdal, -mandskær, -mark, -minde, -regaard, -rehøj, -remark, -ruplund, -skovby, -skovslund, -slettingen, -sø, -toft(e), -toftedal, -vanggaard.

Nøraa, -aahus, -bak, -bo, -bygaard, -bølling, -dam, -eng, -grande, -haa, -haab, -hede, -hoved, -huse, -hø, -høj, -klit, -kær, -lang, -løkke, -mose, -skovhus, -stoff, -tang, -tjæret, -torp, -torup, -tved, -ud, -up, -upholm, -uphus, -uplund.

Nørrebak, -bakke(n), -balle, -bjerg, -borg, -Bork, -bro, -by, -dal, -dige, -feld, -gade, -have, -herred, -hoved, -holm, -hus, -hovgaard, -kærstoff, -kilde, -kjærgaard, -krog, -lide, -lykke, -lyst, -løkke, -mark, -mose, -ris, -sand, -side, -skast, -Sned, -store, -sundby, -søly, -tarp, -tise, -toft(e), -vang, -vraa, -vænge, -værre, -økse.

Ved en nøjere Efterforskning af Slægtsnavnene udenfor København, vil der uden Tvivl kunne findes flere af de sidst anførte Navne eller Varianter af disse. Deres Tal vil imidlertid næppe være stort.

Det er uden videre klart, at de først meddelte Slægtsnavne og de endnu ikke til Navngivning benyttede Stednavne, som vi lige

har anført, vil kunne danne Grundlaget for Dannelsen af yderligere et stort Antal Slægtsnavne af ren dansk Type, ligesom der iøvrigt vil kunne skabes et meget betydeligt Antal nye Slægtsnavne ved Forbindelse af Forledene Nord- etc, med danske terrænbetegnende Endelser, der ikke er fundet i det af Post-adressebogen excerperede Materiale. Vi nævner eksempelvis følgende Endelser:

-aas, -bod, -fenne, -flo, -hals, -hegn, -kaas, -kobbel, -kold, -køb, -leje, -made (-ma), -næs, -pold, -ryg og -vase.

Vi slutter her vor Omtale af de danske Stednavnes Rolle indenfor Processen med Tilvejebringelse af ny Slægtsnavne og gaar derefter over til de øvrige Slægtsnavne af dansk Oprindelse. Disse kan sammenfattes under Betegnelsen oprindeligt personlige, ikke direkte herkomstbetegnende Tilnavne. Denne Gruppe kan deles i to Undergrupper, en mindre og en større.

1. Navne, der betegner Stand, Stilling, Hverv eller Erhverv.

2. Andre Navne, væsentlig ældgamle Tilnavne. Herunder hører bl. a. saadanne, der betegner Egenskaber hos Individet eller karakteriserer dette samt visse terrænbetegnende Navne af almindelig Art, der er nært beslægtede med de egentlige Stednavne. Imidlertid synes langt de fleste Navne tilfældigt valgt: Navne paa Dyr, Planter, Redskaber etc.

Navnene i den første Undergruppe er lidet talrige; til Gengæld bæres enkelte af mange Slægter og et stort Antal Personer. Oprindelig har der været en Rigdom af Tilnavne af den her omhandlede Art; men i Modsætning til, hvad Tilfældet er andetsteds, synes de ikke her i Landet at have været af en saadan Stabilitet, at de er blevet bevaret som permanente Slægtsnavne.

Det er navnlig Benævnelserne paa en Række mere specielle Beskæftigelser i Byerne, der er gaaet tabt som Materiale til Slægtsnavne. Vi finder saaledes ikke Personer, der hedder f. Eks. Blytækker, Kandestøber eller Sværdfejer; ja ikke engang Blikkenslager, Hattemager, Murer eller Tømrer, men derimod vel adskillige Navne fra flere hyppigt forekommende Erhverv.

Eksempelvis kan nævnes:

Baadsmænd, Bager (hyppigt skrevet *Bagger* eller pseudotysk *Bacher* o. l.), *Brygger* (*Brøgger*), *Bødker* (mange pseudotyske Varianter), *Dreier* (flere Varianter), *Farver, Kræmer, Kypper, Ma(h)ler,*

Schomacker (mulig plattysk), *Skipper* (*Schipper*), *Skriver*, *Skræder* (vistnok udelukkende i de sandsynligvis ikke sjældent pseudotyske Former *Schrader* og *Schröder* — dog klart pseudotysk i Sammensætningen *Schræddergaard*), *Snedker* (flere pseudotyske Varianter). Dermed er Listen over de egentlige »Bynavne« vist næsten udtømt, jfr. dog nedenfor, hvor der findes anført enkelte Navne, som ogsaa kan stamme fra Bysamfundet.

Helt anderledes ser Situationen ud, naar vi vender os til de Slægtsnavne, der er Betegnelse for Personer væsentligt i landlige Erhverv eller knyttet til Landet. Af disse Navne, der for Størstedelen falder udenfor Benævnelserne paa de egentlige Bønder, kan nævnes:

Degn (*Dein*), *Fisker*, *Foged*, *Færgemand*, *Gaardmand*, *Graver*, *Hjulmand* (*Juulmann*), *Hovmand*, *Jæger*, *Klokker*, *Kroman(n)*, *Kudsk*, *Ladefoged*, *Ladekarl*, *Markman(n)*, *Møller*, *Plougmand*, *Post*, *Præst*, *Rytter*, *Skovfoged*, *Skovmand*, *Skytte*, *Smed*, *Strandridder*, *Tækker* og *Væver*.

Ogsaa af adskillige af disse Navne findes mange pseudotyske Former, der vil blive gjort til Genstand for særlig Behandling i et følgende Afsnit. Nogle af Navnene kan ikke kaldes helt almindelige og er vel af nyere Dato, medens et enkelt: *Møller* (evt. *Müller*) kappes i Hyppighed med visse -sen Navne, f. Eks. *Jakobsen* og *Madsen*.

Slægtsnavnene i den meget broget sammensatte sidste Undergruppe er overordentligt talrige. Vi kan her kun give et Uddrag, omfattende de mest kendte og karakteristiske Navne, idet vi bemærker, at nogle Navne i de fleste Særgrupper ikke med Sikkerhed kan siges at være udgaaet fra Tilnavne, men formentlig er Nydannelser.

Navne, der betegner en Egenskab hos Individet eller karakteriserer dette:

Flink, *From*, *Grim*, *Hueg* (veg), *Hvas*, *Høy* (høj?), *Krøll*, *Lange*, *Ranch*, *Rask*, *Secher* (*Sikker*), *Stolt*, *Stærk* og *Tapper* (kan ogsaa betyde Øl- eller Vintapper).

Dyrenavne:

Basse (d. v. s. Vildsvin), *Bie*, *Bille*, *Bjørn*, *Bock* og *Buck* (= Buk), *Bæver*, *Due*, *Falk*, *Fugl*, *Gallt*, *Gedde* og *Gede*, *Glente*, *Grib*, *Griis*, *Hahn*, *Hare*, *Hind*, *Hingst*, *Hjort*, *Hoppe*, *Høg*, *Kaae* (d. v. s. Allike),

Kalf, Krabbe, Krag(e), Kylling, Lerche og Lærke, Løve, Maage, Maar, Muus, Myhre, Odder (mulig dog Bynavn), *Ohrm, Pade, Raae, Raage, Rafn og Ravn, Reffs* (= Ræv(s)), *Ryle, Schade og Skade, Sild* (mulig dog Ø-Navnet), *Slange, Spure* (= Spurv), *Stær og Staehr, Storck, Svale, Svane, Sæel(?)*, *Teist, T(h)rane, Ulk, Ulv, Vibe, Worm* (= Orm), *Wulf* (= Ulv), *Væsel og Ørn*.

Navne paa Planter, Træer og Dele af saadanne:

Abild (kan ogsaa være Landsbynavn), *Birk, Blad, Blom, Busck, Buxbom, Bynck, Bøg, Eeg, Gran, Green, Gräs, Kvist, Lillie, Lind(e), Lyng, Løn, Pihl, Pors, Rose og Røn(n)*.

Navne paa Redskaber o. l.:

Baadh, Bjelke, Boldt, Hammer (mulig dog Landsbynavn), *Kiep, Knippel, Meisel, Pind, Ploug og Plov* samt *Stage*.

Terrænbetegnende Navne:

Aae, Aas, Bakke og Bache, Bæk og Bech, B(j)erg og Bjerre, Brink, Dahl og Dall, Dam, Dige, Fjord, Ha(u)ge og Have, Havn, Hede, Kier og Kjær, Kilde, Klindt, Krat, Lund og Lunn, Lykke (= Løkke), *Mark, Mose, Odde, Riis, Skov og Schou, Strand, Sund, Søe, Toft(e), Torp, Wad, Vang og Vig*.

Beslægtet med den sidste Gruppe er Navne som:

Borg, Bro, Brønd, Kirk, Kloster, Slot og Stald.

Navne paa Verdenshjørnerne:

Nord, West og Øst.

Navne paa Aarstider:

Høst, Sommer og Vinter.

Navne paa Farver:

Brun, Graa, Grøn, Hvid, Rød og Sort.

Andre Navne, hvis Betydning for en Dels Vedkommende er uopklaret:

Bang, Barfod, Bay, Bing, Black, Blok, Broge, Brok, Bruse, Budde, Bugge, Buhl, Bull, Busse, Buus, Drost, Fog, Frank, Frost, Fryd, Gad(e), Galle, Helt, Holck, Knap, Knub, Kofod, Kold, Konge, Krog, Kruse, Kynde, Leth, Maag, Most, Mule, Mundt, Munk, Mørk, Naver, Pave, Piper, Prinds, Rud(e), Rung, Ryder, Sand, Skeel, Skram, Snoer, Spang, Sparre, Spliid, Staal, Steen og Stehn, Stock, Stoel, Storm, Strange, Top, Trolle og Wind.

Af en Del af de citerede Navne forekommer flere Variationer i Skrivemaaden; af Pladshensyn og for Overskuelighedens Skyld har vi indskrænket os til at gengive enkelte af disse.

6.

Nordiske, ikke-danske Navne.

INDENFOR denne Hovedgruppe har vi at gøre med Navne af svensk, norsk, islandsk og færøsk Oprindelse.

De svenske Slægtsnavne udgør langt den største Undergruppe, hvilket naturligt hænger sammen med den store Indvandring i det 19. og 20. Aarhundrede fra Skaane til Danmark, ganske særligt til København og Nordsjælland.

Svarende til de danske -sen Navne har vi her i Landet en fyldig Repræsentation af svenske, specielt skaanske -(s)son Navne. Det viser sig ved en Undersøgelse af gamle Vejvisere, at det først er henimod Slutningen af det 19. Aarhundrede, at -(s)son Navnene bliver hyppige her til Lands. Det er saa meget mere paaældende, som Indvandringen fra Landet paa Sundets østre Side allerede paa et langt tidligere Tidspunkt var meget betydelig. Formentlig er Forklaringen herpaa den, at i ældre Tid — Forfatteren kender personlig et Eksempel fra forrige Aarhundredes sidste Tiaar — blev i Danmark fødte Børn af svenske Forældre bærende -son Navne, ret hyppigt døbt med -sen Navne, hvorved disse Børn forsvandt i den store Masse af danske -sen'er. Altsaa blev f. Eks. *Andersson* meget nemt til *Andersen*. Visse sjældne Stavemaader af ellers almindelige -sen Navne bekræfter vor Opfattelse. Navne som *Bengtzen*, *Haakansen*, *Olofsen* og *Perssen* er ganske sikkert oprindeligt svenske Navne, hvis Endelse er blevet daniseret paa den omtalte Maade.

Rigt repræsenteret er ligeledes den meget karakteristiske store svenske Navnegruppe, hvis almindeligst kendte Efterled er: -berg, -blad, -blom, -dahl, -gren, -lund, -man, -qvist (-kvist), -stedt og -ström, der kombineres med Forled, der betegner Verdenshjørner, Træer og forskellige Terrænforhold. Vi nævner de vigtigste: Å-,

Åker-, A(h)l-, Berg-, Björk-, Blom-, Bo-, Ek-, Eng-, Fors-, Hag-, Hed-, Holm-, Lind-, Ljung-, Lund-, Malm-, Nor(d)-, Ny-, Ry(d)-, Sand-, Sjö-, Sund-, Söder-, Wa(h)l-, Wall-, West(er)- og Ö(h)-.

Eksempelvis skal anføres forskellige her i Landet fundne Sammensætninger med *Ljung-* og *Malm-*.

Ljungberg, Ljungdahl, Ljunggre(e)n, Ljungholm, Ljungkrantz, Ljungkvist (-qvist), Ljungman, Ljungström og *Ljungvall*.

Malmberg, Malmborg, Malmgr(e)n, Malmquist (-qvist), Malmros, Malmsjö, Malmstedt, Malmsten og *Malmström*.

Ogsaa paa andre velkendte svenske Navnetyper finder vi mange Eksempler.

Navne paa -ander:

Enander, Kjellander, Lenander, Melander, Nicander, Nylander, Olander, Psilander, Silfwander, Sjölander og *Welander*.

Navne paa -ell:

Egnell, Grosell, Lindell, Lundell og *Widell*.

Navne paa -én:

Flodén, Hultén, Nylén, Undén, Walleen, Wedén, Wihlén og *Wisén*.

Navne paa -in:

Dahlin, Flodin, Herlin, Juhlin, Lundin, Mellin, Molin, Nordin, Thulin og *Wallin*.

Svenske Stednavne forekommer meget sjældent her i Landet som Slægtsnavne, idet de ikke er meget brugte i deres Hjemland. Ingen Person hedder f. Eks. Helsingborg, Malmö eller Ystad. Slægtsnavnet *Stochholm* er ikke svensk, men har det danske Stednavn Stokholm som Udgangspunkt. Derimod findes der enkelte Slægtsnavne, der gengiver gammeldanske Former af skaanske, hallandske og blekingske Stednavne, f. Eks. *Barchager* (nu Barkåkra), *Bunkefod* (nu Bunkeflo), *Filborne* (nu Filborna) muligt nyere Navn — *Fjelking* (nu Fjälkinge), *Gemzøe* (nu Jemshög), *Kongsbach* (nu Kungsbacka), *Madvig* (nu Matvik), *Stangby* (nu Stångby) og *Tryde* (uforandret). Adskillige Navnes Oprindelse vil kun kunne fastslaaes ved en Undersøgelse af den paa-gældende Slægts Historie, da de paa-gældende Navne findes saavel i Skaaneland som i det nuværende Danmark, f. Eks. *Dalby, Lund, Warberg* (Varbjerg) og *Ørum*.

Skønt Norge i mere end firehundrede Aar var snævert knyttet Danmark og talrige Nordmænd lige til 1814 slog sig ned i vort

Land, er der forholdsvis faa synlige, norske Slægtsnavne i vort Navnestof. De usynlige er de mange almindelige Navne paa -sen, der er gaaet op i de ganske eller næsten enslydende danske Navnegrupper. Et Antal -sen Navne kan dog genkendes som særligt norske, f. Eks. *Aslagsen, Colbjørnsen, Ellingsen, Evensen, Gullaksen, Guttormsen, Halvorsen, Torgersen, Tærgesen* (jfr. Terje) og vel i Regelen ogsaa *Nilsen*.

Navne, der ender paa -aker, -bø-, -li, -mo, -nes, -rud, -seth, -stad og -vold (-voll) er som oftest norske.

Her er nogle Eksempler: *Aarseth, Bekkevold, Bjerknes, Faugstad, Flagstad, Grimstad, Grøseth, Gulstad, Harstad, Heiestad, Hogstad, Kirkemo, Kjølseth, Kjølstad, Langli, Langseth, Nannestad, Nordlien, Præstrud, Rimestad, Rustad, Størvold, Ulsaker og Walseth*.

Andre norske Navne er: *Bernhoft, Eide, Fossum, Heggum, Heiberg, Herdahl* (d. v. s. Herjedal), *Meldahl, Middelboe, Molbeck, Risør, Solem, Valdars og Viderø*.

Størstedelen af de færøske Navne var oprindelig -sen Navne, der næsten alle ubemærket er gaaet op i de tilsvarende danske Navnegrupper. Et Par enkelte karakteristiske Færønavne paa -sen kan anføres: *Heinesen, Joensen, Jøgersen*.

De i de senere Aar paa Færøerne i et vist Omfang som Slægtsnavne optagne Tilnavne (efter Hjemstedet) er endnu ret sjældne herhjemme. Vi citerer et Par enkelte Eksempler: *i Dali* og *à Rogvi*.

Islandske Navne, paa faa Undtagelser nær, alle endende paa -son, forekommer sporadisk i hele Danmark. I en Del Navne, der bæres af Efterkommere af tidligere Indvandrere, er -son blevet fordansket til -sen; jfr. vore Bemærkninger vedrørende de svenske -son Navne.

Eksempler paa -son: *Arngrimson, Bjørnsson, Bogason, Finsson, Gislason, Gunnlögsson, Helgason, Kristjánson, Oddsson, Sigtryggsson, Sigurdsson, Sigvaldason og Sveinsson*.

Eksempler paa -sen (tidligere -son): *Arngrimsen og Gudjohnsen*.

7.

Tyske og pseudotyske Navne.

DER findes et meget anseligt Antal Slægtsnavne i denne Hoved-gruppe, hvilket ikke kan undre, naar man betænker den betydelige tyske Indvandring i tidligere Tid og den Germaniseringsproces, som talrige af vore Slægtsnavne (Tilnavne) blev underkastet, særligt i det 18. Aarhundrede, og som skyldtes en Mode, der foretrak det indbildt finere fremmede for det danske.

Det ægte tyske Navnestof er dels plattysk, dels højtysk. Indvandringen sydfra kom i Hovedsagen fra de til det egentlige Danmarks Omraade umiddelbart stødende, oprindelig udelukkende plattysk talende og skrivende nordtyske Egne og fremfor alt naturligvis fra det delvis tysktalende Sydslesvig samt Holsten, der i mere end firehundrede Aar var knyttet til Danmark med stærke Baand, som først bristede endeligt i 1864. Ad denne Vej kom dog ogsaa en ikke ringe Del højtyske Slægtsnavne hertil. Før det første trængte det højtyske Sprog i Tiden kort efter Reformationen det plattyske ud af dets dominerende Stilling i Nordtyskland og øvede dermed sikkert ogsaa en vis Indflydelse paa Navnestoffets sproglige Karakter. Desuden var der i Aarhundredernes Løb nogen Tilvandring fra Tysklands fjernere, højtyske Egne til Slesvig og Holsten.

En Del højtyske Navne kom endelig direkte hertil gennem Officerer, hvervede Soldater og de Kolonister, der i Midten af det 18. Aarhundrede slog sig ned paa Midtjyllands Heder.

Endelig bragtes en særlig Gruppe Navne hertil over Østersøen fra Mecklenborg og Pommern, nemlig de germaniserede slaviske Navne (fortrinsvis oprindelige Stednavne). Personerne, der bragte disse Navne hertil, var foruden Embedsmænd og Militærpersoner i betydelig Udstrækning Haandværkere, der under og efter Revo-

lutions- og Napoleonskrigene søgte gunstigere Levevilkaar paa de danske Øer.

De sydslesvigsk-holstenske Slægtsnavne — som allerede antydet for en stor Del plattyske — bestaar dels af Patronymika, d. v. s. tyske eller fortyskede Fornavne med efterhængt -sen (se foran Side 29—30) eller med tilføjet Genetiv -s, f. Eks. *Albers, Carstens, Martens* og *Peters*, dels af Tilnavne, af hvilke der paa Tysk findes et Utal. Tilnavnene er for en stor Dels Vedkommende Afledninger af gammeltyske Fornavne; men en meget væsentlig Del af Navnestoffet udgøres af Betegnelser paa Stilling og Erhverv samt Epiteter af den mest forskellige Art; jfr. det tidligere anførte om vore hjemlige Tilnavne.

Vi kan ikke i dette Skrift meddele en blot nogenlunde fuldstændig Fortegnelse over de talrige tyske Slægtsnavne, der fra det sydslesvigsk-holstenske (og lauenborgske) Omraade har vundet Indpas i Danmark. Vi har gjort et passende Udvalg, som vi meddeler nedenfor. Det bemærkes, at vi ikke har medtaget -sen Navne og Navne endende paa genetivisk -s, og at adskillige af Navnene kan være kommet til os fra andre Egne af Tyskland, fortrinsvis de ved Nordsøen og Østersøen beliggende. Endvidere, at enkelte i Slesvig og Holsten fundne Navne, enslydende med tilsvarende danske Navne eller af usikker Proviens, kan hidrøre fra Indvandrere fra det danske Sprogomraade.

Arndt	Borgmann	Dehn	Forchhammer
Arp(s)	Bracker	Deichmann	Frahm
Axt	Brams	Desler	Franck(e)
Aye	Brandt (kan ogsaa være dansk)	Dithmer	Fries(e)
Bachmann	Brenneche	Dittmann	Frisch
Bahr	Brinckmann	Dohse	Fritsche
Bandholtz	Bruhn	Doose	Gay
Bartsch	(ogsaa dansk)	Dumreicher	Gerber
Beckmann	Bunch	Dørffer	Gerlach
Behn	Burmeister	Døring	Gerling
Benck	Bøckmann	Eckermann	Giese
Blaase	Cramer	Exner	Godt
Blunck	Crome	Feldmann	Goos
Bløcher	Dame	Fiedler	Gosch
Bock	Dau	Fischer	Grage
Bohn		(ogsaa pseudotysk)	Griebel

Grot(h)	Kindt	Nagel	Schmiegelow
Gundermann	Koch (-ck)	Neubert	Schmitto
Gyth	Koopmann	Neve	Schnack
Gøbel	Krieger	Niemann	Schneekloth
Gøtsche	Krüger (Kryger)		Schrøder
	Krøger	Ohl	Schuldt
Haack	Kühl (Kyh)	Ohrt	Schulz(e)
Haas(e)	Küster (Kyster)	Ortmann	Schwarz
Hagemann	Kähler		Schwerdtfeger
Hagen	Kønig	Piening	Schütt
Hagge	Kørner	Plambeck	(ogsaa pseudotysk)
Hamann	Køster	Pohl	Schütz(e)
Harder(s)		Pohlmann	Schäfer
Hardt	Laage	Posselt	Seifert
Harten	Lawaetz	Prehn	Sommerfeldt
Hartmann	Lehmann	Prien	Spies
Hartz	Lembke		Spleth
Hauschild	Lemche	Raben	Staac
Hedemann	Leser	Rahlff	Stahmer
Heesch	Lilie	Ramm	Stange
Hegermann	Lindemann	Rathgen	Starcke
Heitmann	Lobedanz	Rathje(n)	Stehn
Hellweg	Lohmann	Reese	Stehr
Hemme	Lohse	Rehder	Stein
Hesler	Loof	Reich	Stemann
Hesse	Looft	Reinhardt	Stockmann
Heuch	Lucht	Rendtorff	Stoltenberg
Hildebrand	Lübbers	Reuter	Strodtmann
Hinsch	Lüdemann	Richter	Struck
Hoffmann	Lyhr	Rievers	Struve
(ogsaa pseudotysk)	Lüthje	Rinck	Stuhr
Horn		Rist	Suhr
Hoeck		Rix	
Høfler	Mackeprang	Rode	Thede
	Mahrt	Rohde	Thode
Jahn	Mechlenburg	Rohwedder	Thormann
Japp	Meier	Roth(e)	Tiedemann
Jess	Meyer	Ruge	Tietze
Junge	Meyn	Rønnau	Timmermann
	Mohr	Røper	Tødt
Kaftan	Mohrbutter	Røpke	
Kahle	Moldenhawer		Uhl
Kardel	Muus	Sass	
Kaufmann	(ogsaa dansk)	Schacht	Valentiner
Kiel	Möller	Schlüter	Vater

Vett	Weber	Wiegand	Wriedt
Vogel	Wegener	Wiese	Wulf(f)
Vogt	Weiland	Wilde	Wullenweber
Voigt	Wenck	Will(e)	
Voss	Wendt	Winkelmann	Zenker
	Wentorf	Witt	
Wagner	Westphal	Wittma(a)ck	
Warncke	Wichmann	Wolf(f)	Oehlerich

Det øvrige almindelige tyske Navnestof maa vi lade ligge, idet vi dog gør en Undtagelse for nogle Eksempler fra tre Smaagrupper.

Større tyske Byers Navne:

Augsburg, Berlin, Braunschweig, Halle, Hamborg, Hannover, Kölln, Königsberg, Lübeck, Mainz, Nyrnberg, Schwerin, Trier og Worms.

Navne hidrørende fra de tyske Kolonister paa den jyske Hede: *Bitsch, Bräuner, Døhr, Harrits, Jung, Kriegbaum, Laier, Philbert, Wacherhausen* (undertiden forkortet til *Wacker*), *Winckler* og *Würtz.*

Tysk-slaviske Stednavne:

Basedow, Benthien, Bülow, Bützow, Chemnitz, Grabow, Granzow, Jerichow, Konow, Lunow, Luplau, Lüchow, Nehmzow, Peetz, Printzlau, Reppien, Retwitz, Rubow, Sebelin, Sydow, Sylow, Trebbien og Wantzin.

Langt interessantere end de egentlige tyske Navne er imidlertid de fortysskede danske Slægtsnavne, som vi allerede i det foregaaende har benævnt pseudotyske. Ved en Gennemgang af Vejvisere og andre Adressebøger o. l. vil man overraskes over, at de tyske Slægtsnavnes Antal er saa stort, som det er Tilfældet, navnlig i Hovedstaden; men samtidig vil Opmærksomheden uvilkaarligt fæste sig ved, at enkelte Navne repræsenteres af et meget betydeligt Antal Personer. Kan virkelig alle disse Personer være af tysk Herkomst? spørger man sig selv. At dette hyppigt ikke er Tilfældet, vil vise sig ved en nærmere Undersøgelse af de paagældende Personers Slægtstavler. Talrige er de Slægter med tyske eller tyskprægede Slægtsnavne, der stammer fra danske Mænd, som følgende Moden i det 18. Aarhundrede, ikke vilde slaa sig til Taals med deres jævne danske Tilnavne, men troede, at disse blev gjort finere og mere præsentable, enten

ved at gengives i tysk Oversættelse eller ved at blive overtrukket med en mere eller mindre tynd tysk Fernis. Deraf det forbausende store Antal tyske og tyskklingende Slægtsnavne her i Landet.

Medbragte man f. Eks. fra sin gode danske Hjemstavn Navnet *Bjerg* eller *Bjerre*, lod dette sig let konvertere til det fremmedartede *Berg*. *Dal* blev i Regelen ikke ligefrem oversat, men ud-styredes som talrige andre Navne med en overflødig Konsonant og blev til *Dahl*.

Manden fra Bakken hedder foruden paa rent Dansk: *Bak* og *Bakke*, pseudotysk *Bach*, *Bache* og *Backe*, og hans Nabo fra Bækken foruden *Bæk* tillige *Bech* og *Beck*. Manden fra Mosens Udkant gør ligeledes sit bedste for at forvanske den hjemlige Moses egentlige Navn. Lillemose, Tværmose og Vildmose (eller Villemose) bliver til *Lilmoës*, *Tvermoes* og *Willemoës*, og i et enkelt af os konstateret Tilfælde følger Efterkommerne af en Mand ved Navn *Mose* et r til dette Navn og faar derved det sydtysk prægede Navn *Moser*.

Hed man *Hvid*, var det nærliggende at omdanne dette Navn til *Wied* (saaledes opstod f. Eks. *Gustav Wied's* Slægtsnavn). At W og w erstattede V og v, blev en næsten normal Foreteelse (Eks. *Wadum*, *Walsted*, *Weile*).

Mange Tilnavne fortyskedes indtil Ukendelighed, saaledes fortrinsvis en Række oprindeligt danske Stednavne. Af disse gennemgribende Fortyskninger nævner vi:

Hertzum = Hersom, *Lützhöft* = Lyshøj, *Marcher* = (Vester-)marker, d. e. fra Vestermarie, *Raffenberg* = Ravnebjerg, *Schaltz* = Skals, *Schandorff* = Skanderup, *Thaulow* = Tavlov, *Wiehe* = Vi, *Wolfsberg* = Ulbjerg og *Zeuthen* = Søften. Et oprindeligt Korkendrup har vist givet det nu forsvundne Slægtsnavn *Kochdorff*. Navnlig i Sønderjylland gik denne Trafik for sig i større Stil.

Værst gik det dog med de Tilnavne, der betegnede Stillinger.

Som Slægtsnavn er Navnet *Smed* yderst sjældent, medens det derimod vrimler med Personer, der bærer Navnet *Schmidt* og flere ikke danskprægede Varianter heraf. Vi overdriver ganske givet ikke, naar vi siger, at det store Flertal af *Schmidt*'erne og deres Lige stammer fra danske Landsbysmede. Nogle Smede og Smedebørn var vel ikke helt tilfredse med at være henvist til en Germanisering, der ikke individualiserede tilstrækkeligt, og

foretrak derfor en Latinisering, der gav saa fine Resultater som *Faber*, *Fabricius* eller *Fabritius*. Dette var et lille Sidespring, og vi skynder os derfor at fortsætte med vore Eksempler.

Bødkeren vil i Pagt med Tidens Aand nødig kalde sig slet og ret efter sin Stilling, og vi fik derfor en Række pseudotyske Variationer af *Bødker*. Vi nævner alle de fundne Variationer af dette Navn, pseudotyske saa vel som andre: *Bøcher*, *Bøcker*, *Bødcher*, *Bødtger*, *Bødtker*, *Bøtcher*, *Bøttcher* og *Bøttger*.

Ligeledes gav Bageren hyppigt Afkald paa den almindelige danske Form af sit Tilnavn, og derved opstod vel i Regelen Slægtsnavnene: *Bacher*, *Backer*, *Bagger* og fremfor alt *Becher* og *Becker*.

Mølleren eller Møllerens Søn beholdt som oftest Navnet *Møller*, der iøvrigt stemte overens med det tilsvarende plattyske Navn; Efterkommerne af en Del danske Møllere skal dog nok søges under *Müller*'ne. Enkelte fortyskede maaske endda den hjemlige Mølle til *Møhl*.

Det var meget faa Efterkommere af de lidet populære Ridefogeder, der slet og ret kaldte sig *Foged*. Dette Navn afgav i adskillige Tilfælde Varianterne *Fogt*, *Foght*, *Vogt* og *Voght*.

Paa samme Maade gik det med Skyttens hæderlige Navn. *Skytte* kaldte sig kun et Faatal Personer. Det langt overvejende Flertal fordelte sig paa følgende 26 Stavemaader — vi tager et Par rent danske samt de rent tyske med for at gøre Listen over Variationerne af dette Navn komplet: *Schiødt*, *Schiødte*, *Schiøth*, *Schiøtt*, *Schiøttz*, *Schiøtz*, *Schjøth*, *Schjøtt*, *Schjøttz*, *Schjøtz*, *Schdyt*, *Schüth*, *Schyth*, *Schytt*, *Schütt*, *Schütte*, *Schytte*, *Schütz*, *Schütze*, *Schött*, *Skjøde*(?), *Skjødt*, *Skjøt*, *Skytt*, *Skøth* og *Skøtt*.

Navnet *Skytte*'s Metamorfoser viser et karakteristisk Træk — blandt mange andre — ved Fortyskningen af de gode danske Navne: Ombytningen af Sk eller Sj med Sch. Denne Ombytning genfindes i talrige Slægtsnavne: *Schade* = Skade, *Schambye* = Skamby, *Scheibye* = Skejby, *Schielderup* = Skjellerup, *Schiern* = Skern, *Schierning* = Skerninge, *Schiær* = Skær, *Schiørring* = Sjørring, *Schonning* = Skaaning og saa fremdeles.

Vi kunde fortsætte længe med Eksempler paa pseudotyske Navne; men det faar være nok med de nævnte, som vi anser for tilstrækkeligt illustrerende.

Det ovenfor anførte vil forhaabentlig til Fulde have bevist, at det i Virkeligheden ikke ser saa galt ud med Mængden af vore tyske og tyskprægede Slægtsnavne, naar vi piller det tynde fremmede Anstrøg af. Men bør der ikke gøres noget for at føre i alt Fald en Del af de pseudotyske Navne tilbage til det rent danske Navneforraad? Det mener vi ganske bestemt. Dels faar Almenheden et ganske urigtigt Indtryk af en Del af vor Befolkningens Afstamning, dels maa det være i høj Grad utilfredsstillende for danske Slægter at have et Slægtsnavn, der peger mod en fremmed Herkomst, som er en ren og skær Fiktion. Det vilde derfor være ønskeligt, om saadanne Slægter, der kan paavise et af de mere almindelige danske Tilnavne som Udgangspunkt for deres nuværende, ikke udpræget individualiserende pseudotyske Slægtsnavn, kunde gøre Skridtet tilbage og genoptage det gamle danske Tilnavn. Man vil uden Tvivl indvende herimod, at det f. Eks. vilde være uheldigt, om de mange Familier, der bærer Navnet *Schmidt* med Variationer, alle søgte om Tilladelse til at antage Navnet Smed. Hertil kan svares, at for det første kan dette Navns Stavemaade formentlig varieres noget efter Udtalen i de forskellige Dialekter, og desuden, og dette er langt det vigtigste, vil det kunne kombineres med forskellige For- og Efterled, saa vidt muligt afpassede efter de slægtshistoriske Forhold, hvorved der vil kunne skabes en lang Række ny Slægtsnavne udgaaede fra Ordet Smed. Som Eksempler paa mulige Nydannelser ud fra Navnet Smed nævnes: Smedie, Smedhus, Smed(e)bjerg, -bæk, -dal, -lund o. s. v. samt Ankersmed, Bysmed, Grovsmed, Guldsmed, Jernsmed, Kobbersmed, Landsmed og Sølvsmid.

Vi er klare over, at vor Omdøbningsplan, hvor begrænset den end er, lyder noget fantastisk; men skulde det dog ikke være muligt at gøre noget i den Retning, ikke alene med Schmidt'erne og Müller'ne, men ogsaa med de pseudotyske Bech'er og Becker'e o. s. v. Kan vi bare blive af med et passende Antal af de gennemgribende Fortyskninger, vil vi gerne lade de Navne, der kun har faaet et let fremmed Præg, f. Eks. ved mindre Ændringer i Skrivemaaden: Sch- i Stedet for Sk- og W- i Stedet for V-, i Fred.

Et andet Spørgsmaal, der nok kunde tiltrænge en Overvejelse, selv om ikke det ligger helt paa Linie med vort Forslag om

Genfordanskning af et Antal Slægtsnavne, er: Bør det tyske »von« bibeholdes som Præposition ved Slægtsnavne, til hvilke det ikke oprindeligt hører, d. v. s. saadanne, der har faaet det tilføjet her i Landet? Det lille »von« vandt i sin Tid stor Yndest, fordi det som oftest — dog ikke altid — betegner adelig Herkomst. Efter Krigen i 1864 bortkastede en Del Slægter, selv saadanne, der var indvandret hertil fra Tyskland med et »von«, dette; men allerede for en Del Aar siden tog adskillige det op til fornyet Brug. Hvis man i de Tilfælde, som vi specielt tænker paa, ikke ligefrem vil skille sig af med Præpositionen, kunde man jo passende erstatte den med »af«, jfr. iøvrigt svensk Sprogbrug og tillige et Par enkelte danske Eksempler: »af Gyldenfeldt« og »af Schulenburg«. Vi ser ikke rettere end, at f. Eks. »af Holck«, »af Jessen« og »af Magius« i danske Øren klinger mindst lige saa godt som »von Holck«, »von Jessen« og »von Magius«.

Inden vi sætter Punktum for dette Afsnit, skal vi blot nævne, at der som Modstykke til Fortyskninger af danske Navne ogsaa findes Eksempler — ikke meget talrige — paa Fordanskning af tyske Navne. Vi kan saaledes anføre følgende: *Feifer* (= Pfeiffer), *Frystyk* (= Frühstück), *Gotthjelpsen* (= Gotthilfsen), *Gudbergsen* (= Gottbergsen), *Hamerik* (= Hammerich), *Liktenbierg*, *Nørnberg*, *Sylow* (= Zülów) og *Sønderhousen*.

En svag Fordanskning er hyppigt sket ved, at Bogstaverne ü (ue) og ö (oe) i talrige tyske Navne er ombyttet med y og ø.

8.

Franske og engelske Navne.

FRANSKE Slægtsnavne er vel ikke meget almindelige i Danmark, men dog langt hyppigere end engelske. Den franske Tilvandring og Paavirkning har indtil den nyere Tid været langt stærkere end den engelske. Vi tager derfor de franske Navne først.

De franske Indvandrere er kommet hertil i flere Træk. Først kom de fordrevne Huguenotter i Slutningen af det 17. og i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede, derefter i Løbet af det sidstnævnte Aarhundrede et mindre Antal Officerer og Kunstnere, og sideløbende med disse Indvandring kom der her til Landet, efterhaanden som fransk Sprog og franske Sæder og Skikke kom paa Moden i højere Kredse, en Strøm af Informatorer, Guvernanter, Frisører etc. Efter Napoleons Krige tog Indvandringen stærkt af, ligesom den franske Indflydelse i vort Land i det store og hele var dalende i hele det 19. Aarhundrede. Indtil den seneste Tid har der imidlertid stadig været en mindre Indvandring af Sproglærere og Forretningsfolk.

Adskillige af Huguenotternes Slægtsnavne er velkendte her i Landet. Det uden Tvivl hyppigst forekommende er Fredericia-Navnet *Honoré*, som man nu næppe søger forgæves i nogen Vejviser for en af vore større Købstæder.

Af Huguenot-Navne fra Fredericia-Kolonien kan iøvrigt nævnes: *Bétac*, *Blond*, *Bottelet*, *Deleuran*, *Devantier*, *Dufresne*, *Dupont*, og *Fournais*.

En Slægt *Hermann*, der ogsaa stammer fra Fredericia, har oprindeligt Navnet *Armand*, der formentlig er blevet fortysket i en Tid, da den reformerte Menighed i Fredericia forestodes af tysktalende Præster.

Et mindre Antal adelige Officers- og Embedsmandsfamilier har ført deres franske Stamfædres Navn ned i Nutiden. Vi nævner: *Aubert, Briand de Crèvecoeur, Castonier, de Jonquières, le Normand de Bretteville, de Richelieu* (pseudofransk?), *le Sage de Fontenay og de Sérène d'Acqueria*.

Andre kendte Slægtsnavne af fransk Herkomst er følgende:

Admiraille, Arlaud, Aubertin, d'Auchamp, Beauvais, Bonfils, Bonnevie, Bournonville, Boutard, Chabot, Clément, Dalgas, Darville, Debois, le Dous, Dujardin, Duvier, le Fèvre, Fistaine, Flamand, Flammé, Fleron, Gamél, Garrigues, Gauguin, Gautier, Grandjean, Hecquet, Husson, de la Laing, Larpent, Lorange, Loua, Mahaut, le Maire, Marot(t), Mazar de la Garde, Monnet, Morville, de la Motte, Mouri-er, Mouvielle, Peronard, Perret, Petitgas, Pio (egentlig *Piou*), *de Place, Ponsaing, de la Porte, Renard, de Renouard, Ricard, Thierry, Tissot, Verdier, Vilain og Villefrance*.

Flere af de paagældende Familier stammer fra reformerte Indvandrere

Der findes naturligt nok ogsaa pseudofranske Slægtsnavne; men de er yderst sjældne. Et helt sikkert Eksempel er *Valeur* (efter Vallø i Norge). Mulig hører ogsaa *Tutein* og *Toussieng* (af Thouseng eller Thueseng?) hjemme i denne Gruppe. Navnet *Bouet* er, selv om det i Regelen udtales paa Fransk, et dansk Navn (Stednavnet Bovet Nord for Limfjorden). Iøvrigt findes der en Del andre Slægtsnavne, der, uden at være franske af Herkomst, udtales, som om de var det, ligesom der paa den anden Side findes franske Slægtsnavne her i Landet, der ikke udtales i Overensstemmelse med de franske Udtaleregler. Et Par kendte Eksempler af sidste Kategori er *Castonier* og *Mourier*.

Foruden de egentlige pseudofranske Slægtsnavne er der her Anledning til at nævne den ikke sjældent forekommende Franskprægning af Navne ved Hjælp af akcentuerede e'er (é og è). Almindeligst forekommer é, der skal indicere, hvor Trykket ønskes lagt, f. Eks. *Jonsén, Michélsen, Andrés, Borré, Linné, Mildé, Norré, Priémé, Spurré*. Af Navnene med Udgangs-é er enkelte af fremmed, ofte svensk Herkomst; men langt de fleste er sikkert oprindeligt danske. Akcenten er i alt Fald i det overvejende Tilfælde komplet meningsløs og bør derfor forsvinde ligesom andre overflødige Akcenter, saaledes at det uægte franske Præg fjernes.

Meget ejendommelig er Anvendelsen af Akcenter i Slægtsnavnene *Griëse* og *Niëbe*; for det førstes Vedkommende forstaar man dog den ret naturlige Hensigt.

Hvad angaar den til visse ikke-franske Navne føjede Præposition *de*, henviser vi til vore Betragtninger vedrørende det tyske *von* (Side 51—52).

Der har aldrig fundet nogen betydeligere Indvandring Sted til Danmark fra det britiske Rige. I Tidens Løb — navnlig i den nyere Tid — har dog et ikke helt ringe Antal Personer af britisk Herkomst slaaet sig ned her i Landet, hvorom de i vore Adressebøger forekommende engelsk-skotske Slægtsnavne tydeligt vidner.

Fra vore vestindiske Øer, hvor adskillige af de mest fremtrædende Plantere var af britisk Oprindelse, blev i sin Tid nogle svage Slægtsgrene bragt hertil. De er nu vist alle eller næsten alle uddøde. Mere livskraftige Skud satte den lille britiske Koloni i Helsingør fra Tiden før Øresundstoldens Ophævelse. I den nyere og nyeste Tid har endelig adskillige engelske Ingeniører, Forretningsmænd og Sproglærere fundet et blivende Sted i Danmark.

Fra Kolonien i Helsingør er bl. a. disse Slægtsnavne udgaaet: *Beckett, Brown, Good, Howden, Knox, Rainals* og *Wright*.

Andre Eksempler paa engelsk-skotske Slægtsnavne paa dansk Grund er følgende:

Clark, Collet, Darling, Ferguson, Francis, Hepworth, Hodge, Houghton, Hughes, Jarvis, Jenkins, Jones, Laybourn, Lembourn, Lockwood, Lonsdale, Mac Claren, Mac Cormick, Mac Dougall, Mc. Nair, Milton, Mitchell, Morrison, Mylord, Ogilvie, Peckham, Price, Ross, Shaw, Thompson, Wain, Watson, Watt, Wilson og *Wilton*.

Selv ude paa Landet kan man finde et enkelt engelsk Navn; saaledes hedder en Gaardejer i Nærheden af Roskilde: *Hartington*.

Navnet *Leschly* er oprindeligt et engelsk (skotsk) Navn, *Leslie*, der paa Vejen gennem Hertugdømmerne til det egentlige Danmark har faaet sin nuværende tyskprægede Form. Ogsaa Navnet *Prahl* skal være af skotsk Herkomst.

Et Par kuriøse Forsøg paa Fordanskning af Slægtsnavne af britisk Rod har vi fundet i Navnene *Gardon* (af *Gordon*), *Hammiltorn* (af *Hamilton*) og *Sommerset* (af *Somerset*).

Navne hidrørende fra forskellige Nationer.

FRA snart sagt Alverdens Lande er der i Tidens Løb kommet Mennesker til Danmark og har slaaet sig ned her for Livet, snart i større Antal, snart kun ganske enkelte Personer, alt efter de paagældende Landes Afstand fra vort Land.

Fra Holland kom som bekendt først og fremmest en lille Koloni til Amager i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. Fra den stammer de nulevende Amagerbønder, der trofast har bevaret deres fjerne Forfædres Forraad af Fornavne og derved skabt en lille hollandskpræget Særgruppe indenfor de danske -sen Navne. Vi nævner her: *Adriansen, Chrillesen, Corneliussen, Isbrandtsen og Zibrandtsen*. Navnene *Gertsen* og *Jansen*, der ogsaa flourerer blandt de hollandske Kolonisters Efterslægt, er imidlertid, naar de findes uden for Amager, ikke altid af hollandsk Stamme; de kan lige saa vel — specielt for Navnet *Jansen's* Vedkommende — være af frisisk-sønderjysk Oprindelse.

I en senere Tid bragte Holland os en mindre Indvandring af Søofficerer og Matroser; men da Hollands Sømagt gik tilbage og vor egen gjorde sig helt selvstændig, var der ikke længere Brug for de fortrinlige Læremestre, vi havde faaet fra det lille Land ved Nordsøens sydvestligste Hjørne. I den nyere Tid er kun faa Hollændere — hovedsagelig Forretningsfolk — indvandret hertil.

Paa vor Liste over formentlig hollandsk-flamske Slægtsnavne har vi bl. a. noteret følgende:

van Aller (helsingørsk Kolonislægt), *de Coninck*, *van Deurs*, *van Dockum*, *van Haarst*, *Houvenaeghel*, *de Jongh*, *van Laer*, *Meulengracht*, *Niepoort*, *Nieuwenhuis*, *van Randwyk*, *Ter Borch* og *de Waal*.

Italien og den italiensk-ladinske Del af Schweiz har i Tidens Løb ydet et ikke helt ringe Tilskud til vor Bestand af Slægtsnavne. Kunstnere, Restauratører, Gibsere og Mosaikarbejdere er navnlig i det 19. Aarhundrede kommet hertil i større Antal fra hine fjerne Egne. Vi citerer af vor Navneliste:

Barsugli, Battaglia, Borelli, Capozzi, Carnera, Cetti, Ciotta, Cloëtta, Delbanco, Gianelli, Josty, Lagoni, Lazarotto, Longhi, Mazanti, Mazzarolli, Monti, Moresco, Odorico, Pettoletti, à Porta, Prodigosio, Rosasco, Rossini, Siboni, Suadicani, Tardini, Tognarelli, Variali, Venturi og Viale.

Fra den pyrenæiske Halvø kan der kun noteres nogle faa Slægtsnavne.

Vi har blot fundet et Par enkelte, utvivlsomt spanske: *Cervera, de Mayo* og *Salvador*. Paa Fyn synes den spanske Hjælpehærs Besøg i 1808 ikke at have efterladt særlige Spor i Navnestoffet.

Fra Portugal stammer maaske *de Meza* og helt sikkert det nyere Navn *da Cunha Sotto Maior*, der dog ikke synes at skulle blive bevaret her i Landet. Endvidere er Navnene *Fonseca* og *Henriques* af portugisisk Oprindelse.

Langt betydeligere end de hidtil i dette Afsnit nævnte Grupper er Gruppen med slaviske Navne, der navnlig i det 20. Aarhundrede har faaet en meget kraftig Tilvækst. Dels førte de russiske Revolutioner i 1905 og 1917—18 en Strøm af Flygtninge hertil, dels førte den i vort Aarhundredes første Tiaar almindelige Brug af polske Landarbejdere, navnlig paa Lolland og Falster, i Roesæsonerne, til at mange slog sig ned i Danmark for stedse og stiftede Familie.

Fra meget gammel Tid har vi kun yderst faa Slægtsnavne af slavisk Oprindelse. Vi kan give et Par enkelte Eksempler: *Schaffalitzky de Muckadell* (fra Bøhmen) og *Trepka* (fra Polen). Det store Flertal af de slaviske Navne paa Slægter, der er indvandret hertil, er polske og czekiske, flest af de første. Det er ofte ikke muligt uden en meget indgaaende Undersøgelse at afgøre, om et Slægtsnavn hører hjemme i den ene eller den anden Gren af den store slaviske Folkegruppe; dog er Navne, der ender paa -ski (-cki) eller -sky som oftest af polsk Oprindelse. Den sidste Endelsesform er almindeligvis tysk og antyder saaledes, at den paagældende Slægt er kommet til os direkte eller indirekte

fra et slavisk-tysk Omraade, hvor Slægtsnavnene er blevet nødvendigt germaniserede — ogsaa paa anden Maade. Navnene paa -sky er i Regelen ældre her i Landet end Navnene paa -ski, der vistnok væsentligt hidrører fra Indvandringen fra rent polske Egne i det 20. Aarhundrede. Men, og det maa understreges, der gives Undtagelser i begge Grupper.

Eksempler paa Navne med Endelsen -sky:

Czarnewsky, Dombornowsky (udpræget tysk Form for polsk Navn), *Draminsky, Jablonsky, Janensky, Kachlowfsky, Kitaszewsky, Lanzky, Litischewsky, Proschowsky, Rosetzky, Sabinsky, Schrednitzky, Slavensky og Witzansky.*

Eksempler paa -ski (-cky):

Budkowski, Piasecki, Polozki, Rosniecki, Rudnicki, Sobolewski, Tarnowski, Wojciechowski, Wroblewski og Zajaczkowski.

Andre slaviske Slægtsnavne, for Størstedelen uden Tvivl polske eller czekiske:

Andrzejczak, Havlik, Herazek, Janczyk, Krziza, Matjeka, Natkiewicz, Nowack, Ogarek, Oszadlik, Pacharzina, Podhorny, Sedlazeck, Sollohub, Stepnicka, Swoboda, Talaska, Thomascheck og Zeska.

Af russisk Oprindelse er sandsynligvis alle følgende Navne:

Golodnoff, Kolttscheff, Krasilnikoff, Kwasny, Lapuchoff, Netschajeff, Suryaninoff, Wassiljew og Wassileffsky. Fra Rusland stammer iøvrigt en Række Navne, der i den allernyeste Tid er indbragt af Emigranter, der tilhørte den herskende Klasse i Czartiden, f. Eks. *Besobrasov, Deruginsky, Ladischenski, Lukowicz og Myschitzky.*

I de senere Aar har der vist sig en ejendommelig Foreteelse, navnlig blandt Personer paa Landet, der bærer slaviske — i Regelen polske — Slægtsnavne. Mange saadanne Personer føler sig nemlig besværede af deres fædrene Navne, der er vanskelige at bogstavere og praktisk taget uudtalelige ikke blot for deres danske paarørende og Medborgere, men ogsaa for deres egne Efterkommere. De kalder sig derfor af og til — og nogle har vel endogsaa opnaaet Navneforandring — i Tilfælde, hvor Forledet i deres hjemlige Navn er udgaaet fra et Fornavn, der ligger parallelt med et almindeligt dansk Navn, ved det tilsvarende -sen Navn. Vi erindrer ikke helt bestemt noget konkret Tilfælde, men kan for at anskueliggøre Udviklingen let konstruere et saa-

dant. Det foran nævnte polske Navn *Janczyk* (betyder lille Jan) lader sig f. Eks. naturligt danisere til Jansen eller Jensen.

Andre Personer med besværlige slaviske Navne, der ikke saa let kan fordanskes som de lige omtalte, har søgt og faaet Bevilling til at føre danske Navne, der ikke hører til -sen Gruppen. Et Par friske Eksempler er *Woitkowiak*, der er erstattet med *Nyfred*, og *Szumlauski*, hvis Afløser er *Bretly*.

Naar de ny Navne har været brugt i tilstrækkelig lang Tid, vil sikkert en Del Personer af slavisk Herkomst bære deres danske Navne uden at ane det ringeste om deres fremmede Herkomst.

Slægtsnavne, der oprindelig har hjemme i andre Nationer end de allerede nævnte, er yderst sjældne. Navne fra Ungarn og saavel de slaviske som de ikke slaviske Balkanlande (serbo-kroatiske, bulgarske, rumænske og græske Navne), samt fra de baltiske Lande (estniske, lettiske og litauiske Navne) forekommer sporadisk, og mærkeligt nok er de ægtfinske Navne — naar man tager den korte Afstand og den aarhundredgamle nære Forbindelse i Betragtning, ligeledes meget faa.

Her er nogle spredte Navne fra forskellige af de nævnte Lande:

Chrysikos (græsk), *Goduscheit* (lit.), *Gutmanis* (lettisk), *Hadjopoulos* (græsk), *Jankovic* (serbo-kroatisk), *Jokinen* (finsk), *Justiniano* (?), *Kemény* (ungarsk), *Pappariopoulo* (græsk), *Ragoczy* (ungarsk), *Ruusunen* (finsk) og *Stepputat* (litauisk?).

Slægtsnavne af ikke-europæisk Oprindelse hører til de allersjældneste Undtagelser. Af og til kan man støde paa Navne af tyrkisk, arabisk eller kinesisk Oprindelse. Vi har f. Eks. noteret: *Abouzeid* (arabisk), *Asisoff* (russificeret turko-tartarisk Navn), *Jeh Sung Ting*, *Liu-yin Tang*, *Wung-Sung* (alle tre kinesiske).

10.

Latiniserede og græciserede Navne. — Kuriøse Navne.

I rundt regnet et Par Aarhundreder efter Reformationen var det som allerede berørt Skik og Brug, at de lærde og de studerende latiniserede eller — sjældnere — græciserede deres Slægtsnavn (eller Tilnavne).

Her i Landet var det som Regel Navnet paa den paagældendes Hjemsted, der blev underkastet denne besynderlige Proces, naar det skulde benyttes som fast Kendenavn i den lærde Republik. Naturligvis latiniseredes ogsaa Fornavn og Patronymikon, men det interesserer os ikke i første Række paa dette Sted. Det er klart, at det hyppigt ikke var nogen let Sag at latinisere et Stednavn, hvis enkelte Dele man ikke altid forstod. Man klarede sig imidlertid omtrent som ved Skabelsen af de pseudotyske Navne. Man oversatte, hvad man kunde, eller gav bare det hele et latinsk Anstrøg. Let gik det, naar man var fra Langbjerg; thi her kunde man direkte oversætte til *Longomontanus* (fra L.). Men af Hobro blev *Hopontanus*, og af det for Datidens Mennesker uforstaaelige Slagelse — eller Slauløse — *Slaulosiensis*. Manden, der var født paa Hven, smykkede sig Navnet *Venusinus*, der vakte en pudsigt, dog utvivlsomt ikke tilstræbt Forestilling om en Forbindelse med Gudinden Venus. Og hvad mener man om *Zythagathus*, græsk for Ølgod, og *Damphilus* for Damkær?

De fleste af disse Oversættelser og Hybrider fik dog kun en rent temporær Betydning. Før eller senere genantog det langt overvejende Antal Slægter de danske Navneformer, hyppigst f. Eks. saa snart den paagældende slog sig ned i et Præstekald paa Landet, hvor Latiniseringen kun kunde volde Besvær. Ten-

densen til hurtigt at bortkaste de latinske Navne forstærkedes fra Begyndelsen af det 18. Aarhundrede.

Foruden de ret faa Navne, der stammer fra den hjemlige Latiniserings Tid, findes der hos os et Antal latiniserede Navne, der er kommet hertil, dels fra Tyskland, dels — i en senere Tid — fra Sverige, hvilket sidste Land har bevaret langt flere Latiniseringer end vi.

Af vor egen Jord er følgende Navne rundne:

Achton (græsk for Jordløse), *Arctander* (græsk for Nordmand), *Ascanius* (lat. maaske fra Assens), *Bartholin* (lat. for Bertelsen), *Boëtius* (lat. for Boysen), *Borchsenius*, *Calundan* (lat. fra Kalundborg), *Dorscheus* (af Dorsch eller Torsk), *Jacobæus* (lat. for Jacobsen), *Jensenius*, *Jermiin* (lat. fra Hjerm), *Jersin* (lat. fra Jersie), *Lacopidan* (lat. fra Søby), *Mossin* (lat. fra Moss), *Olivarius* (lat. for Holgersen), *Pal(l)udan* (lat. fra Kjær, Mose), *Parelius* (græco-lat. fra Solvorn i Norge), *Paulin* (lat. for Poulsen), *Pontoppidan* (lat. fra Broby), *Sadolin* (lat. af Sadelmager), *Scavenius* (lat. fra Skagen), *Sidenius* (lat. vist efter Sidsjø i Jemtland), *Thorlacius* (lat. for Thorlaksen), *Tulinius* (lat. fra Tullien i Norge?), *Ursin* (af lat. ursus, Bjørn), *Vogelius* (af Fugel = Vogel) og *Wellejus* (lat. fra Vejle).

Fra tysk Sprogomraade stammer i Regelen et Antal Patronymika i Genetiv svarende til tyske Former som *Albers*, *Christians*, etc., nemlig f. Eks. *Alberti*, *Christiani*, *Heinrici*, *Paul(li)*, *Petri* og *Simoni*.

Endvidere er følgende Latiniseringer formentlig i de fleste Tilfælde kommet til os fra Tyskland, hvor det vrimler med saadanne:

Cadovius, *Corvinus*, *Drabitzius*, *Fabius*, *Facius*, *Fledelius*, *Galatius*, *Gelius*, *Gladius*, *Magius*, *Manicus*, *Mantzius*, *Musäus*, *Petræus*, *Prætorius*, *Riccius*, *Sartorius*, *Sentius*, *Stannius*, *Stevenius*, *Vontillius*, *Vulpus*, *Xylander* (græsk) og *Zwergius*.

Som ret sikre fra Sverige indkomne latiniserede Slægtsnavne kan vistnok følgende noteres:

Afzelius, *Frobenius*, *Hartelius* og *Lindelius*.

I Modsætning til, hvad der er Tilfældet i en Række andre Lande, er Antallet af virkelig *kuriose Slægtsnavne* meget faa her til Lands. Øgenavne, d. v. s. Navne med humoristisk, nedsættende eller overdrivende Karakterisering af et Individ, forekommer

faktisk slet ikke blandt de danske Slægtsnavne. Vi er i alt Fald ikke i Stand til at nævne Eksempler, der er groet af den danske Jord. Blandt de Slægtsnavne, der er kommet til os fra fremmede Lande, vil man imidlertid finde adskillige saadanne, som vi ikke skal beskæftige os med her, da dette ligger udenfor vort Arbejdes Plan.

Af vort Materiale har vi udsøgt Stof til et Par Grupper usædvanlige Slægtsnavne:

1. Danske Navne, der overrasker ved deres ejendommelige Indhold. Vi ser her bort fra Navne paa Dyr, Planter etc., der allerede er behandlet andetsteds i dette Skrift. Til denne lille Gruppe henhører vi f. Eks. følgende, der oprindeligt er Stednavne: *Brødløs*, *Gaaei*, *Sillehoved* (af Sillesthoved) — samt det i sin Art enestaaende *Møllepovl*.

2. Fremmede Navne, der er laant fra den antike Verden, f. Eks. fra Ægypten: *Pharao*, fra Hellas: *Achilles*, *Apollo*, *Hector* og *Trojaborg* (det sidste Navn er dog sandsynligvis af dansk Oprindelse), fra det gamle Rom: *Cato*, *Plinius* og *Seneca* samt *Hermes*, *Janus* og *Septimius*. Hertil kan periferisk føjes Navne som *Augustinus* og *Claudius* samt *Homo* og *Mundus*, selv om disse ikke direkte er laant fra den antike Verden.

Der kunde uden Tvivl opstilles flere Grupper — væsentlig af indlaante Navne —, men vi skal indskrænke os til som Afslutning paa dette Afsnit at nævne nogle faa Eksempler paa meget kuriøse Stavemaader; en Del har vi allerede nævnt, specielt under de pseudotyske Navne. Det mærkeligste Eksempel er *Neigoé*, der ved første Øjekast synes at høre hjemme i en fjern Verdensdel. Der er dog formentlig her Tale om et hjemligt Navn, opstaaet ved Omskrivning af Navnet *Ne(d)ergaard* efter den jyske Udtale. Andre Eksempler paa mærkelige Stavemaader er *Dhyrbye*, det allerede før i anden Sammenhæng nævnte *Nièbe* og *Nüerup*. Det tør uden at overdrives siges, at i disse Tilfælde har man gjort sig Umage for at finde den mest ejendommelige Stavemaade.

11.

Resultatet af 40 Aars Praksis under Navneloven.

FORMAALET med Navneloven af 1904 var som tidligere nævnt at skaffe den Del af Befolkningen — den overvejende —, der som Følge af mangelfuld Vejledning fra Myndighedernes Side, havde faaet tillagt, ja næsten paatvunget almindelige -sen Navne som Slægtsnavne, en Erstatning herfor i ny, danske eller dansk-klingende Navne. Lovens Aand var god nok. Den forudsaa bl. a. en Række Tilfælde, hvor gamle Tilnavne let kunde gøres til Slægtsnavne og gav iøvrigt Anvisning paa nem Adgang til ny Navne for alle lysthavende. Den skabte Systemet med Beskyttelsen af gamle og nyerhvervede Slægtsnavne, der i Principet maatte forekomme i høj Grad tilfredsstillende.

Men selv om Lovens Aand var den allerbedste, skulde det vise sig, at dens Omsættelse i Praksis lod meget tilbage at ønske. Det magre Resultat fremgaar med al ønskelig Tydelighed af det Afsnit, hvori vi har behandlet -sen Navnenes talmæssige Styrke gennem de sidste Menneskealdre. Vel er der bevilget nogle tusinde ny Navne i de forløbne 40 Aar, men noget definitivt Opgør med -sen Navnene har endnu ikke fundet Sted. Hvad er Grunden hertil? Ganske simpelt den, at man fra Myndighedernes Side ikke har grebet Sagen tilstrækkeligt energisk an og ejheller gjort noget for at skabe en Praksis, der kunne lette Arbejdet med at skaffe det store -sen Folk virkelige Slægtsnavne i størst muligt Omfang. Det er ikke for meget sagt, at Navnesagen er havnet i Bureaukратиets Favn.

Det er indlysende, at en Navnelovgivning, der forfølger et ganske bestemt Formaal, som Loven af 1904 gjorde det, ikke vil naa dette Formaal paa en blot nogenlunde tilfredsstillende

Maade, naar der ikke gøres en storstilet Propaganda for Sagen, d. v. s. at alle til Raadighed staaende Kræfter sættes ind for at naa det attraaede Resultat eller i alt Fald tæt henimod dette. Fremfor alt bør man naturligtvis sikre sig Medvirkning af Autoriteter, Kontorer og Personer, der i det daglige har med Befolkningens familiemæssige Forhold at gøre. Personregistre, Folkeregistre, Præster og Lærere o. s. v. burde for længst være hvervet som Fortalere for Afskaffelsen af de almindeligste -sen Navne. Ved Fødsel, Barnedaab, Konfirmation, Bryllup og Flytninger er der rig Lejlighed til at komme i Kontakt med -sen Familierne og gøre Propaganda for Antagelsen af ny Navne. Det vil naturligvis koste nogle Penge, men sikkert ikke flere, end at de forholdsvis let maa kunne skaffes til Veje.

Det er imidlertid ikke nok at sætte en Propaganda i Gang. Der maa omhyggelig Vejledning til. Ny Navnelister bør udarbejdes til Erstatning for de hidtil anvendte, der meget langtfra er fyldestgørende. Saaledes bør disse Listers talrige, hjemmelavede og til Dels udanske Navne underkastes en indgaaende Revision, saaledes at vi fremtidig slipper for ny Slægtsnavne med et besynderligt udansk eller halvdansk Præg, af hvilke der i Aarens Løb er bevilget sørgeligt mange. Vi tænker her først og fremmest paa Navne, der ender paa -dorf, -ov og -in. Hvad mener man f. Eks. om de for kort Tid siden bevilgede Navne *Brassov* og *Grassov*, som kun med Hensyn til det afsluttende v skiller sig fra de bedste Mønstre paa tysk-slaviske Navne, eller om *Olsdorf*, der kun med et stumt h afviger fra Navnet paa en af Hamborgs Forstæder (Ohlsdorf). Helst skulde Navnelisten kun bestaa af, hvad vi vil kalde »fornuftige« Navne, d. v. s. saadanne, der er kendt som gamle Tilnavne eller afledet af disse, og de, der kan bygges af Stammerne i de danske Stednavne eller Naturnavne. Direkte kan der for øvrigt optages i Tusindvis af den sidste Kategori Navne i den vejledende Liste. Lad os her tilføje, at det bør undgaas, at gamle Slægtsnavne, der er kendt i Historien, bevilges den første og bedste Ansøger. Vi konstaterede f. Eks. for nylig med Beklagelse, at Navnet *Kardorf*, der i sin Tid blev baaret af en i vor Militærhistorie kendt Adelslægt (*von Kardorff*) er blevet benyttet paany, uden at der er Grund til at tro, at Navnets ny Bærere kan paaberaabe sig Slægtskab med von Kardorff'erne.

Men Arbejdet med Vejledning af Publikum er ikke slut, naar vi omsider er i Besiddelse af en ny Navneliste. Man bør nemlig ikke nøjes med at stikke Hr. Petersen en Navneliste ud og sige til ham: Værsaagod at vælge. Den jævne Hr. Petersen vil da maaske føle sig fristet til at vælge et Navn, som han synes lyder flot, helst noget, der klinger af Adel. I saa Henseende er det karakteristisk, hvor stor en Efterspørgsel, der har været i Aarene under Lovens Regime, efter Navne, der f. Eks. begynder med *Adel-*, *Gylden-Jarl-* og *Løve-* eller ender paa *-skjold*, *-stjerne* eller *-ørn*. Nej, inden man giver sig af med at skaffe Hr. Petersen et nyt Navn, bør man gøre sig Umage for at faa oplyst noget om hans Forfædre, og hvorfra i Landet de er kommet. Det skulde da være meget mærkeligt, om der ikke kunde skaffes Hr. Petersen et Slægtsnavn, der virkelig kan siges at have Tilknnytning til hans Familie eller en tabt eller udvisket Tradition i denne. Hr. Petersen vil paa denne Maade faa et Navn, der siger ham og hans Efterkommere noget om Familiens Herkomst, hvad jo forøvrigt Navnet Petersen i Modsætning til et tilfældigt Navn allerede gør paa ufuldkommen Maade, eftersom det i alt Fald viser Afstamning fra en eller anden Peter eller Peder.

Det her sagte gælder naturligvis ikke Personer, der, uden at have raadspurgt Listen, ønsker et ganske bestemt Slægtsnavn, fordi deres Aner paa fædrene eller mødrene Side har baaret det enten som Slægtsnavn eller Tilnavn. Der vil for den fædrene Sides Vedkommende navnlig være Tale om Tilnavne. Det vil erindres, at Navneloven af 1904 bestemte, at man indenfor en bestemt Frist, der senere er forlænget, kunde faa Tilladelse til at antage et saadant Tilnavn som Slægtsnavn, saafremt visse Betingelser var opfyldt; se iøvrigt nedenfor.

Forlængelserne af den omhandlede Frist er efterhaanden blevet betydningsløse, da nu selvfølgelig kun meget gamle Folk kan nyde godt af Lovens Bestemmelser. Hvis saa endda de navnebevilgende Myndigheder gjorde deres yderste for at lette Adgangen til saadan Navneforandring ved kongelig Bevilling. Det er desværre snarest det omvendte, der er Tilfældet. Det ministerielle Kontor, der tager sig af disse Anliggender, har nemlig udviklet en Praksis, der gør det uhyre vanskeligt i visse Tilfælde at opnaa Tilladelse til at antage et beskyttet Navn eller en Variant

af dette. En Bekræftelse derpaa vil findes i det følgende, der dels er hentet fra Sekretær *Ib Lunø's* nys udgivne Bøg »Dansk Personnavneret«, dels fra Forfatterens personlige Erfaring.

Justitsministeriets Hjemmel til at give Navneforandring ved kongelig Bevilling hviler paa Bestemmelsen i § 6, 1. Stk., af Loven af 1904, ifølge hvilken saadan Navneforandring fremdeles kan ske overensstemmende med de hidtil fulgte Regler. Der findes dog ikke fra Tiden før Lovens Ikrafttræden en saadan bestemt udformet Praksis, at der heraf kan udledes bestemte Regler. Lunø skriver bl. a. herom: »Forskriften i § 6 om overensstemmelse med de hidtil fulgte regler er saaledes, foruden i vidt omfang at være reelt indholdsløs, ogsaa en *lex imperfecta*, der nærmest virker blot som en henstilling fra lovgivningsmagten til ministeriet om en almindelig forudsætning for beføjelsen til at udfærdige bevillinger, idet det maa have staaet lovgiveren klart, at en kontrol med og evt. gennemtvungelse af ministeriets overholdelse heraf vilde være i hvert fald meget vanskelig«. Mon Lovgiveren overhovedet har tænkt sig noget i den omhandlede Retning? Det er vist mere end tvivlsomt. Det er mest nærliggende at tro, at man ikke har gjort Spørgsmaalet om Ministeriets Praksis og Regler til Genstand for nogen nærmere Overvejelse. Den Slags er jo aldeles ikke sjældent i Lovgivningsarbejdet, der tit gaar meget let hen over Forhold, der forekommer underordnede i Sammenligning med det Hovedformaal, Lovgiveren har sat sig.

Det kan altsaa fastslaaes, at den ministerielle Praksis, saaledes som den har udviklet sig siden 1904, faktisk ikke har nogen sikker Lovhjemmel. Det er allerede noget dristigt at slutte af den omhandlede Bestemmelse, som Lunø gør det, at der ved Navneforandring ved Bevilling skal følges mere generelle Regler og ikke et konkret Skøn i hvert enkelt Tilfælde. Selv her er Lunø ikke helt sikker i sin Sag, idet han paa passende Sted indføjer et »formentlig«.

Den aabenbare Lakune, der foreligger i Lovgivningen paa dette Punkt, burde naturligvis forlængst være udfyldt, saaledes at man havde undgaaet, at Ministeriet paa egen Haand opstiller en Slags Lovregler for de forskellige forekommende Tilfælde.

Blandt de Tilfælde, hvor Ministeriet anvender de af det selv

opstillede Regler, er det, hvor der er Tale om at give Bevilling til Antagelse af et forbeholdt Navn, et af de aller interessanteste.

Efter Hovedreglen kan et forbeholdt Navn kun gives ved Bevilling med Samtykke af dem, af Hensyn til hvem Navnet er beskyttet. Navnet kan imidlertid være beskyttet enten ifølge Anmeldelse i Henhold til Loven af 1904, eller fordi det er forbeholdt som meddelt ved Øvrighedsbevis eller -bevilling. Praksis er, besynderligt nok, forskellig, eftersom det ene eller det andet er Tilfældet. I første Tilfælde kræves Samtykke ikke blot fra Anmelderen af det paagældende Navn eller et lignende Navn og dennes Efterkommere, men tillige fra samtlige her i Landet bosatte Indehavere af Navnet, der er over 18 Aar; i det andet Tilfælde skal kun Indehaverne af Øvrighedsbeviser eller -bevillinger, disses Hustruer og Descendenter over 18 Aar give Samtykke. Forstaa det, hvo som kan! Der er nemlig herefter ikke Spor i Vejen for, at der kan gives Bevilling paa et Navn uden Samtykke af Personer, der alt før 1904 bar Navnet, men blot ikke har anmeldt dette, eller af disse Personers Efterkommere.

At Samtykke er indhentet fra alle berettigede, kontrollerer Ministeriet »saa vidt muligt«, bl. a. ved Eftersyn af Telefonbøger, Vejvisere m. v. Er man heldig, kan man saaledes opnaa Bevilling til at føre et Navn, uden at alle de berettigede er blevet spurgt, idet jo de nævnte Haandbøger ingenlunde slaar til, naar man skal gøre sig klart, hvilke Bærere af det paagældende Navn der findes her i Landet. I Praksis vil det iøvrigt sikkert være sjældent, at der kan meddeles Bevilling paa Grundlag af et Rundspørge som det forlangte, da det som oftest vel er umuligt at faa Samtykke fra alle de kendte berettigede, bl. a. fordi adskillige Henvendelser simpelthen forbliver ubesvarede.

Desuden gives der kun Bevilling til et forbeholdt Navn ved Dokumentation for en vis nærmere Tilknytning til dette Navn. Som Tilknytning anses bl. a., at Ansøgeren og hans mandlige Ascendens har været kaldt ved og alene kendt under Navnet siden 1885, d. v. s. at vedkommende kan paaberaabe sig Navnehævd (jfr. Loven af 1904 om tidsbegrænset Adgang til Øvrighedsbevilling for den, der i mindst 20 Aar har været kendt under eller vedkendt sig et Tilnavn). Nu gives saadan Bevilling, saafremt Betingelserne var til Stede før 1. Januar 1906 og den

paagældende og hans Descendens ogsaa siden da har været kaldt ved det ansøgte Navn. Ministeriet anerkender saaledes ikke, at der i Almindelighed kan have Hævd paa et Navn, selv om det forekommer rimeligt at antage, at Retten til et Navn ingensinde kan forældes. Da det nu i Praksis i Realiteten er ugørligt at faa attesteret, at et Navn har været i Brug siden 1885, vil en Ansøger i Øjeblikket være meget uheldigt stillet, og værre vil det jo blive, efterhaanden som Tiden gaar. Men Ministeriet har dog ogsaa senere (1927) maattet svække sit Krav. Der kan nu meddeles Bevilling, naar vedkommende har »ganske særlig Tilknytning« til Navnet og i en længere Aarrække har været kaldt ved dette og benyttet det i skriftlige Udfærdigelser af retlig Betydning (hvilket sidste forøvrigt er ulovligt).

Et konkret Tilfælde vil belyse Ministeriets Fremgangsmaade. En ung Mand søgte om Tilladelse til at antage et forbeholdt Slægtsnavn, som han har ganske særlig Tilknytning til, idet hans Slægt paa fædrene Side i et Par Aarhundreder har været bosat i en Landsby, der har det eftertragede Navn, og hans Farfader og Farfaders Fader har været kendt under dette Navn som Tilnavn. For Farfaderens Faders Vedkommende kunde dette dokumenteres bl. a. ved Kirkebogsudskrifter. Her var altsaa klart og tydeligt et Slægtsnavn godt paa Vej i sin Tid; men paa Grund af forskellige uheldige Omstændigheder blev det ikke i rette Tid erhvervet for Familien. Farfaderen døde længe før Fremkomsten af Loven af 1904, som han uden Tvivl vilde have kunnet gøre Brug af, og efterlod sig en eneste Søn, der i 1904 endnu var Barn og derfor ude af Stand til at faa sin Ret til det paagældende Navn bekræftet, medens Tid var.

Paa Andragendet, der indeholdt en minutios Redegørelse for den paagældende Slægts Tilknytning til Navnet siden det 18. Aarhundredes Begyndelse, svarede Ministeriet blot, at der maatte indhentes Samtykke fra Indehaverne af to Øvrighedsbevillinger og deres Descendenter, som altsaa havde faaet Beskyttelse af Navnet uden særlig Begæring herom. Derimod skulde der — jfr. det tidligere oplyste — ikke indhentes Samtykke fra de Slægter, der bar Navnet før Lovens Tid, men som havde undladt at søge Beskyttelse. Der blev overhovedet ikke taget Stilling til de subsidiære Andragender, der gik ud paa at faa tillagt Navnet i

modificeret Form, overensstemmende med en ældre Skrivemaade af Landsbyens Navn eller faa et af de ansøgte Navne forenet med -sen Navnet ved en Bindestreg, hvorved bemærkes, at Ansøgeren bærer det primært ansøgte Navn som Mellelnavn.

En Forespørgsel til Ministeriet vedrørende de subsidiære Andragender fik til Svar kun en Henvisning til Ministeriets første Meddelelse.

Dette Eksempel viser med al ønskelig Tydelighed, at det selv for Personer, der har en saa utvivlsom Hævd paa et Navn som den omtalte unge Mand, er saa at sige umuligt at erhverve dette. Hvilken Skade vilde der være sket, hvis Ministeriet havde vist en mere forstaaende Holdning i denne Sag? Der var jo Muligheder nok. Principielt vilde næppe nogen Bærer af det paagældende Navn have følt sig forulempet ved, at der var blevet givet Bevilling i det paagældende Tilfælde, da dette paa ingen Maade kan kaldes eksklusivt, idet det, saa vidt vides, bæres af mindst 4 Slægter. Ministeriet vilde i alt Fald have haft et ganske solidt Grundlag at staa paa.

Det mærkeligste af alt er imidlertid, at heller ikke Bindestregsnavnet kan bevilges. Der synes ikke at eksistere nogen Hjemmel herfor i Ministeriets egne Regler. Der lægges aabenbart i det foreliggende Tilfælde en uhyre Vægt paa Bindestregen, til Trods for at Ministeriet ellers paa et saare spinkelt Grundlag giver Bevilling paa Bindestregsnavn, der bestaar af Moderens Pigenavn plus et -sen Navn. Temmelig ejendommelig bliver Ministeriets Holdning, naar man ved Opslag i Vejviser og Telefonhaandbog finder, at man her ikke tager respektskyldigt Hensyn til Bindestreger, naar en Person kalder sig baade ved sit Mellelnavn og Efternavnet. Vedkommende registreres hyppigt ganske simpelt under Mellelnavnets Forbogstav og jævntilles saaledes fuldt ud med Bærere af Bindestregsnavn. Bl. a. findes saaledes en Højesteretsdommer og en af vore største Antikvarboghandlere registreret paa denne Maade i Telefonbogen, den første endog tillige i Vejviseren. Man klarer sig altsaa ganske udmærket uden Bindestregen, specielt da den jo ikke høres i daglig Tale.

Der kan paa dette Sted være Anledning til at nævne en temmelig ny og udbredt Tendens til at individualisere Personer med -sen Navne. Hustruer kaldes med deres eget Fornavn plus

Mandens Fornavn og Efternavn, Børn ved eget Fornavn plus Faderens Fornavn og Efternavn, f. Eks. Inger Bjørn Petersen og Birtha Ejler Hansen. Her mangler kun Bindestregen, for at vi kan faa en lang Række Slægtsnavne bestaaende af et Fornavn og et Efternavn, og det skulde ikke undre os, om vi snart ser ogsaa denne Type ukomplette Slægtsnavne figurere i Vejviseren (uden Bindestreg).

Man vil af det foregaaende have set, at Smidighed just ikke er den bevilgende Myndigheds Særkende, og at det levende Liv bryder sig fejl om Pusleriet med Bindestregene.

Som Konklusion kan herefter passende følgende gælde:

Der bør snarest pustes nyt Liv i Arbejdet for at skaffe Befolkningen gode Slægtsnavne, og intet sindrigt opstillet System af kunstigt indsnævrende Regler bør lægge Hindringer i Vejen for rimelige Ønsker om Antagelse af Slægtsnavne, til hvilke de paagældende Personer har en solid Tilknytning. Situationen er i Øjeblikket afgjort ikke i Overensstemmelse med Aanden i den Lov, hvis Formaal det var i størst muligt Omfang og paa letteste Maade at raade Bod paa en Misère, som desværre ikke, saaledes som paavist i dette Skrift, i væsentlig Grad er blevet afhjulpet i den siden Navnelovens Fremkomst forløbne Menneskealder.

Fortegnelse over -sen Navne.

For at forkorte Fortegnelsen det mest mulige er mindre Afvigelser i Bogstaveringen af samme Navn angivet i eller ved Navnet, d. v. s. at dette i de afvigende Skrivemaader ikke gentages i Fortegnelsen, hvor dette kan undgaas. Saaledes angives enkelte Bogstaver, der snart medtages, snart udelades, i Parentes inde i selve Navnet, medens det hyppige z i Stedet for s i Endelsen markeres ved Tilføjelsen -z- efter den almindelige Navneform. Paa samme Maade forholdes med p i Stedet for b, ph for f(f), k for ch og v for u, W og w for V og v, etc. Nogle enkelte tvivlsomme -sen Navne ledsages af (?). Navne begyndende med T er ordnet uden Hensyn til et eventuelt efterfølgende h.

Tallene udfor et Antal Navne henviser til den eller de Sider i Skriftet, hvor de paagældende Navne er omtalt.

Aage(n)sen	Ahrentzen	Amondsen
Aanundsens 27	Akselsen, -x-	Amorsens 27
Aaredsens 27, 31	Albertsens	Amysens
Aastradsens 27	Albinussens 30	Anchersens, -k-
Abrahamsens	Albrec(h)tsens	Ander(s)sens 21,23,24,31
Absalonsens 30	Albret(h)sens	Andrea(s)sens 31
Adamsens 30	Alexandersens 30	Andresens 29, 31
Adolfsens, -ph-	Alfastsens 27	Anesens
Adriansens 56	Alfinsens	Anthonisens 30, 31
Adersens 27	Allesens 27	Ant(h)onsens 30, 31
Adzersens	Ambjørnsens 27	Aren(d)tsens
Agerbundsens 33	Ambrosens 27	Arentzens
Agesens	Ambrosiusens	Arildsens 27
Ag(ge)sens 27	Amdisens 27	Arndsens, -z- 29.
Aggersens	Am(m)onsens	Arnesens
Ahren(d)sens 29	Am(m)undsens	Arngrimsens 44

- Arnoldsen 30
 Arntsens, -z- 29
 Arve(d)sen 27, 31
 Aslagnsen 44
 Asmussen 29
 Assersen
 Astridsen 27
 Atzen 29
 August(e)sen 30
 Authorsen
 Autzen
 Axen 29

 Baggesen 27
 Bahnsen 29
 Bakkensen 27
 Baltersen
 Baltersen
 Bal(t)zersen 27
 Bargisen 27
 Bartelsen 29
 Bartramsen
 Bastiansen
 Behnsen 29, 31
 Bendesen 31
 Bendiksen 31
 Bendix(s)en 29, 31
 Bend(t)sen 31
 Bendtzen 31
 Benedictsen 30, 31
 Bengtsen 31, 42
 Bennesen 31
 Bennetsen, -z-, 29, 31
 Benthsen 31
 Bentsen, -z-, 31
 Benzen 31
 Be(h)rendsen 31
 Berentsen, -z-, 31

 Bernhardsen 30, 31
 Berntsens 27, 31
 Bert(h)elsen
 Bertramsen
 Bihesen
 Bjarnesen 30
 Bjørnsen 27
 Blumensen
 Bodelsen 27
 Bodilsen 27
 Boesen 27
 Bohnsen
 Bohsen
 Boilesen, -ø-
 Boisen
 Boj(e)sen
 Boldsen 27
 Bol(l)esen 27
 Bondesen
 Bonnesen
 Bonnichsen, -k-, 29
 Boolsen 27
 Borchersen 27
 Borgersen 27
 Borresen 31
 Bossen
 Boy(e)sen 29
 Bramsen 29
 Brantsen, -z-, 27
 Brasen 27
 Bredesen 27
 Brixen 27
 Brodersen
 Brorsen
 Brydesen
 Brynildsen 27
 Brynjulfsen
 Budolfsen

 Bund(e)sen
 Bun(t)sen
 Buntzen 29
 Bussen
 Bygesen 27
 Byrgesen 31
 Byrialsen, -j-, 27
 Bæren(t)sen 31
 Bærentzen 31
 Bärthelsen
 Bøisen
 Bøj(e)sen
 Børgesen 31
 Bø(h)rnsen 29
 Børresen 31
 Børsen 31

 Call(e)sen 27
 Callisen 29
 Carlsen
 Carstensen 29, 31
 Caspersen
 Chorfitsen
 Chrestensen 31
 C(h)rillesen 56
 Christe(n)sen 23,24,31
 Christiansen, -j-, 29, 31
 Christoffersen, -ph-
 Cla(a)sen 29, 32
 Cla(e)ssen 32
 Clau(s)sen 32
 Clemen(t)sen 27
 Clemme(n)sen 27
 Colbjørnsen 44
 Conradsen 30, 32
 Cordsen 32
 Cord(t)zen 32
 Corfitzen

- Corfixen
 Corneliu(s)en 56
 Cornelsen 29
 Cortsen, -z-, 32
 Dahlsen 27
 Danielsen
 Danklefsen 29
 Davidsen 30
 Dehlsen 29, 31
 Dethlef(f)sen 31
 Deu(s)sen 29
 Dicksen, -x-
 Did(e)richsen
 Didericksen
 Did(e)riksen
 Died(e)richsen
 Dierssen
 Dieterichsen
 Dietricksen
 Din(e)sen 31
 Dinnesen 31
 Dirchsen, -k-
 Ditlefsen, -v-, 31
 Dominicussen 30
 Dre(e)sen 29, 31
 Dreeszen 31
 Drewsen 29, 31
 Dührsen
 Dyn(n)esen 27, 31
 Dyresen 27
 Dyssen
 Eb(be)sen 29
 Edlef(f)sen 29
 Edsen 29
 Eduardsen, -v-, 30
 E(e)fsen
 Egertsen
 Egesen 27
 Egger(t)sen
 Egdiussen 30
 Ehlertsen
 Ehmsen 29
 Ehrichsen 29
 Eilersen, -j-
 Eilertsen, -z-
 Ejlertsen
 Einer(t)sen
 Elia(s)sen
 Elisen
 Elisiussen
 Ellefsen 27
 Ellertsen 27
 Ellingsen 44
 Emanuelsen 30
 Emilsen 30
 Emmer(t)sen 27
 Endersen
 Endresen 27
 Enersen 27
 Enevoldsen
 Engebrithsen
 Engelbre(ch)tsen
 Engelbregtsen
 Engelsen 27
 Enochsen, -k-
 Erhardttsen
 Erichsen, -k-
 Ericksen
 Erlandsen 27
 Erlangsen
 Esbensen, -p- 27
 Esbersen, -p-,
 Esbjørnsen
 Eschelsen
 Eskesen 27
 Es(s)kildsen
 Espesen
 Ewaldsen 29
 Evardsen
 Evensen 44
 Ever(t)sen 27
 Ewertsen
 Fabiansen 30
 Falk(e)sen 27
 Fallesen 29
 Farcinsen
 Farsen 27
 Feddersen 29
 Ferdinandsen 30
 Festersen 29
 Filipsen 30
 Fin(d)sen
 Fin(t)zen 29
 Florentzen
 Folker(t)sen 29
 Forssen (?)
 Frandsen, -z-, 31
 Franksen
 Fran(t)zen 31
 Frederichsen, -k-, 31
 Freksen 29
 Frellsen 29
 Frenssen 29, 31
 Frenzen 29, 31
 Frerksen 29, 31
 Frichsen
 Fri(e)derichsen 31
 Fromssen 29
 Frostensen
 Gabrielsen 30
 Gamsen

- Gautesen
 Geert(h)sen
 Gehlsen 29
 Gensen 29
 Gentzen 29
 Georgsen 30, 31
 Germansen 27
 Germundsen 27
 Gerritsen 27
 Ge(h)rtsen 29, 56
 Gidionsen 29
 Giødesen, -j-, 27
 Gjerman(d)sen
 Gjertsen
 Gleesen (?)
 Godbersen 29
 Godiksen 27
 Godskesen
 Godtber(g)sen
 Go(d)tfredsen
 Gondesen 29
 Gonnsen 29
 Gormsen
 Gorrissen 30
 Gorritzen
 Gottbergsen 29
 Gottfriedsen
 Gotthardsen
 Gotthjelpsen 52
 Gottliebsen
 Gottschal(c)ksen
 Grausen 31
 Grave(r)sen 27, 31
 Greg(g)ersen 31
 Gregoriussen 31
 Greiersen 27, 31
 Greisen, -j-, 27, 31
 Grevsen 31
 Groesen
 Grüsen
 Gudbergesen 52
 Gudbrandsen
 Gudiksen
 Gudjohnsen 44
 Gudmandsen 27
 Gudmundsen
 Guldbrandsen
 Gullachsen
 Gulla(c)ksen 44
 Gulliksen
 Gummesen 27
 Gundersen
 Guneriusen
 Gunløgsen
 Gunnersen
 Gunnisen 30
 Gunvaldsen
 Gustafsen, -v-, 30
 Gustavussen
 Guttormsen 44
 Gydesen 27
 Günthersen 30
 Görtzen (?)
 Haagensen 31
 Haakansen 31, 42
 Haakonsen 31
 Hadersen
 Hagensen 27, 31
 Hakonsen 30, 31
 Halliesen 31
 Halvorsen 44
 Hannibalsen 30
 Han(s)sen 23,24,25,32
 Hargensen 30
 Harksen
 Harmsen
 Harrsen 30
 Hartvigsen 30
 Hatte(n)sen 30
 Heemsen 30
 Heilesen 31
 Hein(e)sen 30, 44
 Heinrichsen
 Hejle(s)sen 31
 Helgesen 31
 Hellesen 27, 31
 Hellssen 27, 31
 Helmersen
 Hemmingsen
 Hendrichsen, -k-
 Henningsen
 Henrichsen
 Henri(c)ksen
 Hensen 30
 Hentzen 30
 Herlevsen 27
 Herlufsen
 Herman(n)sen
 Hieronymussen 30
 Hildingsen
 Hinrichsen 29
 Hjer(r)esen 27
 Hjæresen
 H(j)ørringsen
 Holdensen 27
 Holgersen 30
 Holle(n)sen 27
 Hougesen 27
 Hünersen
 Ibsen 31
 Idesen
 Ifversen

- Ingeman(n)sen 27
 Ingesen
 Ingildsen 27
 Ingvar(d)sen, -(t)-
 Ingversen, -w-, 29
 Ingvertsen
 Ingvor(d)sen 27
 Ipsen 31
 Isa(a)chsen
 Isa(c)ksen
 Isbrandtsen 56
 Israelsen 30
 Ivarsen 30
 Iver(t)sen
 Iwersen

 Jacob(s)sen 31
 Jahnsen 32
 Jakobsen 23,24,31,40
 Jan(n)sen 30, 32, 56
 Janssen 32
 Jantzen 32
 Janussen 30
 Japsen 31
 Jaspersen 29
 Jebesen 29, 31
 Jefsen 32
 Jegsen 27
 Jendresen 27
 Jen(s)sen 23,24,25,32
 Jentzen 32
 Jeppesen 32
 Jep(p)sen 32
 Jeremiassen 30
 Jespersen
 Jessen 29, 32
 Jochimsen
 Jochumsen, -k-

 Johanne(s)sen 32
 Johan(n)sen 32
 Johanssen 32
 John(s)sen
 Jona(s)sen 30
 Jo(e)nsen 44
 Jonsén 54
 Jordansen 30
 Josefesen, -ph-, 30
 Josiassen 30
 Juliussen 30
 Jungclaussen 30
 Jungersen 27
 Just(e)sen
 Juulsen 27
 Jürgensen 31
 Jørgesen 44
 Jørgensen 23, 24, 31

 Kaarsen 27
 Kaisen, -y-
 Kallsen
 Karlsen
 Karstensen 31
 Kaspersen
 Ketelsen 29, 32
 Kiel(d)sen 32
 Kjeldsen 32
 Kjærtsholtsen, -z-, 33
 Kla(h)sen 32
 Klausen 32
 Kleofassen
 Klemmensen
 Klessen 32
 Knudsen 23, 24
 Knud(t)zen
 Knuhtsen
 Knuthsen

 Knutzen
 Konradsen 30, 32
 Korfitzen
 Kortsen 32
 Korzen 32
 Krenzen 31
 Krestensen 31
 Kristensen 23, 24, 31
 Kristiansen, -j-, 31
 Kristoffersen
 Kürsen
 K(j)ølsen 27

 Laisen 29, 32
 Lahrzen 29, 32
 Lambertsen 28
 Lambrethsen
 Lar(s)sen 23, 24, 32
 Lassen 29, 32
 Lassesen 32
 Laugesen 28, 32
 Lauridsen, -t-, 32
 Lauritz(s)en 32
 Lau(e)rsen 32
 Lau(e)sen 32
 Laustsen 32
 Lavesen 32
 Lavridsen 32
 Lavrsen 32
 Lavsen, -w-, 32
 Leonhardsen 30
 Levinsen 30
 Levisen 30
 Lev(e)sen 30
 Lindersen
 Lindhardtzen
 Lorensen 32
 Loren(t)zen 29, 32

- Lousen 32
 Luca(s)sen
 Ludvigsen, -w-, 30
 Lydersen 28
 Lydiksen
 Lykkesen 28
 Lyngesen 28
 Lützen 30
 Lærkesen 28

 Maagensen 32
 Maanssen 32
 Maassen 30, 33
 Mad(s)sen 23,24,32,40
 Magnussen 29, 30, 32
 Malt(h)esen 28, 32
 Mamsen
 Mangelsen 29, 32
 Marcussen 30
 Marinussen 30
 Markersen 28, 32
 Marku(s)sen
 Markvardsen, -qu-, 32
 Markvorsen 32
 Marquartsen, -qv-, 32
 Martensen 29, 32
 Mart(h)insen 32
 Mart(h)inussen 30, 32
 Mathia(s)sen 32
 Mathie(s)sen 32
 Mathisen 32
 Mathsen 32
 Matt(h)esen 29, 32
 Matthia(s)sen 32
 Matthie(s)sen 32
 Matthi(s)sen 32
 Mattsen 29, 32
 Matzen

 Mauritzen 32
 Ma(r)xen 28
 Meelsen
 Mehlsen 28
 Meinertsen
 Meisen 30
 Melchiorson, -j-, 30
 Melfsen 30
 Melkertsen 28
 Mensen 30
 Merkelsen
 Michaelson, -k-, 29,32
 Mich(e)elsen, 23,24,32
 Michélsen 54
 Mickelsen 32
 Mikkelsen 23, 24, 32
 Miltersen 28
 Mogensen 32
 Moltesen 32
 Mol(t)zen 32
 Mommesen
 Mom(m)sen 30
 Monsen 32
 Moritzen 29, 32
 Mort(h)ensen 23,24,32
 Mouridsen 32
 Mouritsen, -z-, 32
 Moustesen 32
 Munthesen 28
 Mæhlisen 28

 Naamansen 30
 Nahmsen
 Namensen 30
 Na(h)nsen
 Narvedsen 33
 Nathansen
 Navnesen 28

 Necholausen 30, 32
 Ne(e)hlsen 29, 32
 Neelsen 29, 32
 Nelsen 32
 Nickelsen 30, 32
 Niela(s)sen 32
 Nicolaisen, -y-, 32
 Niel(s)sen 23, 24, 25, 32
 Niklassen 32
 Nikolaisen, -j-, 32
 Nilausen 28, 32
 Nilsen 32, 44
 Nissen 29, 32
 Noiesen
 Nomme(n)sen 30
 Nordahlson
 Notlevsen 33
 Nøjsen
 Nøsen 32

 Offersen 30
 Oggesen 28
 Ohlfsen
 Ohlsen 29, 32
 Ohmsen
 Oiesen
 Oksen, -x-, 29, 32
 Olafsen 32
 Olau(s)sen 30, 32
 Olavesen 32
 Olaüssen 32
 Oldsen 30
 Ol(e)sen 23, 24, 32
 Olofsen 32, 42
 Oluf(s)sen 30, 32
 Orbesen 28
 Ostersen 28
 Ottesen

- Ottosen
 Ottsen, -z-
 Otzen 29
 Ousen
 Outzen
 Ovesen, -w-
- Paaskesen 28
 Pagelsen 30, 32
 Pallesen
 Pallisen
 Paulsen, -v-, 23,24,32
 Paulussen 30, 32
 Paysen 30, 32
 Pedersen 23, 24, 32
 Peitersen, -j-, 32
 Pelsen 28
 Perssen 32, 42
 Pet(t)ersen 23,24,25,32
 Pharsen
 Philippsen
 Phil(l)ipsen
 Pou(e)lsen 23, 24, 32
 Pov(e)lsen 32
 Prebensen 30
 Prøvensen 28
 Pørksen
- Qvirinsen 30
- Rafaelsen, -ph-, 30
 Rasmu(s)en 23, 24
 Reddersen 28
 Redlefsen 30
 Regnersen
 Reiersen 28
 Reinhol(d)tsen 30
 Remontiusen 30
 Richardsen 30
- Richtsen 30
 Rickelsen
 Rickertsen 30
 Rig(g)elsen 30
 Rixen 28
 Roelsen 28
 Roersen
 Roesen 28
 Rognsen 28
 Rolandsen 28
 Rossen
 Rubeksen 30, 33
 Rudolfsen, -ph-, 31
 Rühsen
- Salmansen 28
 Sal(o)monsens
 Salvesen 28
 Samuelsen 31
 Sandersen 28
 Saxen 29
 Saxosen 31
 Schmackelsen (?)
 Schousen, -k-, 28
 Schwen(n)sen 29
 Sebbesen
 Segelbrechtsen 30
 Seiersen, -j-, 32
 Seirsen, -j-, 32
 Selgensen 28
 Sevaldsen
 Severinsen 32
 Sibber(n)sen 28
 Sibbesen 28
 Sibertsen, -z-, 33
 Siegfredsen 31
 Siegvardsen 33
 Siem(s)sen 29, 33
- Siger(t)sen
 Sigvardsen, -t-, 31, 33
 Sillasen
 Sillesen 28
 Sime(n)sen 28, 33
 Sim(m)onsen 33
 Sindalsen
 Siver(t)sen 33
 Skovsen
 Sonnicksen, -h-
 Spreckelsen (?)
 Staalsen 28
 Stenersen
 Ste(e)nsen
 Stefansen, -ph-, 31
 Steffensen, -ph-
 Stenkilsen
 Stidsen
 Sti(g)sen 28
 Stoffersen
 Sunesen
 Svendsen, -w-
 Svenningsen
 Svensen
 Sylvestersen 31
 Synkesen
 Sünksen
 Syver(t)sen 28, 33
 Sæmundsen
 Sønchsen 30
 Sønnesen 28
 Sønnichsen 30
 Søren(s)sen 23,24,32
- Taaensen 28, 31
 T(h)agesen
 Thaisen
 T(h)amsen 28, 33

- Tastesen 28
 Tausen 28
 Thay(s)sen 28
 T(h)edsen 30
 Teisen, -j-
 Theisen
 T(h)ellefsen 31
 Themsen
 Theodosiussen 31
 Therchilsen
 T(h)erkelsen
 T(h)erkildsen
 Therkilsen
 Termansen 28
 The(s)sen 30, 32
 Thestesen
 Th(i)ellesen 28, 31
 Thielsen 29, 31
 Thiersen
 Thie(s)sen 30, 32
 Timmsen
 Thinesen 31
 Tjellesen 28, 31
 Tobia(s)sen 31
 Thobia(s)sen
 Tobiesen
 Todsens 30
 Thoisen, -ø-, 29, 33
 Tolle(f)sen 28
 Thoma(s)sen 33
 Tho(m)mesen 33
 T(h)omsen 23, 24, 33
 Thonesen 28, 31
 Tonnesen 30, 31
 Tonni(s)sen 31
 Thorarensen
 T(h)orbensen
 Thjorbjørnsen
 Thordsen, -t-, 28
 Thorgersen 44
 T(h)orgrimsen
 Torkelsen
 Tho(e)rkildsen
 Torkildsen
 Thorkilsen
 Thorlaksen
 Thorodsens
 Thor(e)sen
 T(h)orstensen
 Tortzen
 Thorvaldsen
 Thorvildsen
 Tramsen 30
 Traulsen 29
 Troedsen 28
 Troelsen
 Trouelsen
 T(h)ruelsen
 Thruesen 28
 Thuesen 28
 Thul(l)esen 28
 Thunsen 28, 31
 Thuresen
 Tux(s)en 29, 33
 Tychsen, -ü-, 29, 33
 T(h)ygesen 33
 Tygsen 33
 Thy(s)sen
 Tærgesen 44
 Tåstensen
 Thæstensen 28
 Thøgersen
 Tøgesen 28, 33
 Tønnersen
 T(h)ønnesen
 Thøvesen 28, 33
 Ubbesen 28
 Udesen
 U(e)dsen 28
 Uhritzen 31
 Ulrichsen, -k-, 31
 Ungersen 28
 Utzen
 Waagensen 28, 33
 Valdemarsen, W-, 31
 Valentinussen 31
 Weidiksen
 Vejdiksen 33
 Wendelboesen 31
 Wenzelsen 31
 Wermundsens
 Vernersen, W-, 31
 Vestesen 28
 Wetlesen
 Videriksen
 Videsen
 Vidriksen, W-
 Wigelsen
 Vilhelmsen, W-, 31
 Villadsen, W-, 28
 Willandsen
 Villarsen 28
 Willatzen
 Willemsen
 Villesen, W-, 28
 Williamsen 31
 Villumsen, W-
 Vilsen, W-
 Vincentsen 31
 Vinzentsen
 Vistisen, W-, 28
 Vogensen 33
 Vognsen, W-, 28, 33

Wohlsen 29, 32	Volquardsen	Zibrandtsen 56
Wohnsen 29, 33	Wulffsen	Ziersen 32
Woldsen	Völcksen	Ziirsen 32
Wolffsen	Völxen	Zimsen 33
Volkersen		Zinglersen
Volkertzen	Yttesen 28	
Vollertsen, -z-, 30		
Wollesen 32	Zacharias(s)en 31	Ødbergesen 28
Vollsen 32	Zandersen	Øvlisen 28

Navneregister

indeholdende alle de Slægtsnavne, der ikke er optaget i Fortegnelsen
over -sen Navne.

	Side		Side		Side
Aae	41	Aubert	54	Bay	41
Aalborg	37	Aubertin	54	Beauvais	54
Aarhus	37	d'Auchamp	54	Bech	41, 49
Aarseth	44	Augsburg	48	Becher	50
Aas	41	Augustinus	62	Beck	49
Abild	41	Axt	46	Becker	50
Abouzeid	59	Aye	46	Beckett	55
Achilles	62	Baadh	41	Beckmann	46
Achton	61	Baadsmand	39	Behn	46
Admiraille	54	Baagøe	36	Bekkevold	44
Afzelius	61	Bach	49	Benck	46
Albers	46	Bache	41, 49	Benthien	48
Alberti	61	Bacher	39, 50	Berg	41, 49
van Aller	56	Bachmann	46	Berlin	48
Alling(e)	37	Backe	49	Bernhoft	44
Als	36	Backer	50	Besobrasov	58
Alsing	36	Bager	39, 50	Bétac	53
Andersson	42	Bagger	39, 50	Bie	40
Andrés	54	Bahr	46	Bille	40
Andrzeczak	58	Bak	49	Bing	41
Angel	36	Bakke	41, 49	Birk	41
Angelbo	36	Bandholz	46	Bitsch	48
Apollo	62	Bang	41	Bjelke	41
Arctander	61	Barchager	43	Bjerg	41, 49
Arlaud	54	Barfod	41	Bjerknes	44
Armand	53	Barsugli	57	Bjerre	41, 49
Arndt	46	Barsøe	36	Bjørn	40
Arngrimson	44	Bartholin	61	Bjørnsson	44
Arp(s)	46	Bartsch	46	Blaase	46
Arrøe	36	Basedow	48	Black	41
Ascanius	61	Basse	40	Blad	41
Asisoff	59	Battaglia	57	Blok	41
Assens	37			Blom	41

	Side		Side		Side
Blond	53	Buck	40	Clark	55
Blunck	46	Budde	41	Claudius	62
Bløcher	46	Budkowski	58	Clément	54
Bock	40, 46	Bugge	41	Cloëtta	57
Boëtius	61	Buhl	41	Colding	37
Bogason	44	Bull	41	Collet	55
Bogensee	37	Bunch	46	Collin	37
Bogø	36	Bunkeflod	43	de Coninck	56
Bohn	46	Burmeister	46	Corvinus	61
Boldt	41	Busck	41	Cramer	46
Bonfils	54	Busse	41	Crome	46
Bonnevie	54	Buxbom	41	daCunha Sotto Maior	57
Borchsenius	61	Buus	41	Czarnewsky	58
Borelli	57	Bülow	48		
Borg	41	Bynck	41	Dahl	41, 49
Borgmann	46	Bützow	48	Dahlin	43
Bornholm	36	Bæk	41, 49	Dalby	43
Borré	54	Bæver	40	Dalgas	54
Bottelet	53	Bøcher	50	Dal	49
Bouet	54	Bøcker	50	i Dali	44
Bournonville	54	Bøckmann	46	Dall	41
Boutard	54	Bødcher	50	Dam	41
Bracker	46	Bødker	39, 50	Dame	46
Brams	46	Bødtger	50	Danmark	35
Brandt	46	Bødtker	50	Darling	55
Brassov	64	Bøg	41	Darville	54
Braunschweig	48	Bøtcher	50	Dau	46
Brenneche	46	Bøttcher	50	Debois	54
Bretly	59	Bøttger	50	Degn	40
Briand de Crèvecœur	54			Dehn	46
Brinckmann	46	Cadovius	61	Deichmann	46
Brink	41	Calundan	61	Dein	40
Bro	41	Capozzi	57	Delbanco	57
Broge	41	Cappel(n)	37	Deleuran	53
Brok	41	Carnera	57	Deruginsky	58
Brown	55	Carstens	46	Desler	46
Bruhn	46	Castonier	54	van Deurs	56
Brun	41	Cato	62	Devantier	53
Bruse	41	Cervera	57	Dhyrbye	62
Brygger	39	Cetti	57	Dige	41
Bräuner	48	Chabot	54	Dithmer	46
Brødløs	62	Chemnitz	48	Dittmann	46
Brøgger	39	Christiani	61	Djursboe	36
Brønd	41	Chrysikos	59	Djursland	36
Brønderslev	37	Ciotta	57	van Dockum	56

	Side		Side		Side
Dohse	46	Feldmann	46	Furbo	36
Dombernowsky	58	Ferguson	55	Fy(h)n	36
Doose	46	le Fèvre	54	Fynbo	36
Dorscheus	61	Fiedler	46	Fænøe	36
le Dous	54	Filborne	43	Færgemand	40
Drabitzius	61	Finsson	44	Færing	36
Draminsky	58	Fischer	46		
Dreier	39	Fisker	40	Gaaei	62
Drejø	36	Fistaine	54	Gaardmand	40
Drost	41	Fjelking	43	Gardon	55
Due	40	Fjord	41	Gad(e)	41
Dufresne	53	Flagstad	44	Galatius	61
Dujardin	54	Flamand	54	Galle	41
Dumreicher	46	Flammé	54	Galtt	40
Dupont	53	Fledelius	61	Gamél	54
Duvier	54	Flensborg	37	Garding	37
Dännemark	35	Flensburg	37	Garrigues	54
Døhr	48	Fleron	54	Gauguin	54
Dørffer	46	Flink	40	Gautier	54
Døring	46	Flodén	43	Gay	46
		Flodin	43	Gedde	40
Eckermann	46	Fog	41	Gede	40
Eeg	41	Foged	40, 50	Gelius	61
Eegholm	36	Foght	50	Gemzøe	43
Egnell	43	Fogt	50	Gerber	46
Eide	44	Fonseca	57	Gerlach	46
Enander	43	Forchhammer	46	Gerling	46
Esbjerg	37	Fossum	44	Gianelli	57
Exner	46	Fournais	53	Giese	46
		Frahm	46	Gislason	44
Faaborg	37	Francis	55	Gjølbo	36
Faber	50	Franck(e)	46	Glasius	61
Fabius	61	Frank	41	Glente	40
Fabricius	50	Fridericia	37	Godt	46
Fabritius	50	Fries(e)	46	Goduscheit	59
Facius	61	Friis	36	Golodnoff	58
Fa(h)nøe	36	Frisch	46	Good	55
Falk	40	Fritsche	46	Goos	46
Falster	36	Frobenius	61	Gosch	46
Fannikke	36	From	40	Graa	41
Farver	39	Frost	41	Grabow	48
Faugstad	44	Fryd	41	Grage	46
Faxe	37	Frystyk	52	Gran	41
Faxøe	37	Fugl	40	Grandjean	54
Feifer	52	Fuhr	36	Granzow	48

	Side		Side		Side
Grassov	64	Hardt	47	Hind	40
Graver	40	Hare	40	Hingst	40
Green	41	Harrits	48	Hinsch	47
Grenaee	37	Harstad	44	Hjelm	36
Gräs	41	Hartelius	61	Hjort	40
Grib	40	Harten	47	Hjulmand	40
Griebel	46	Hartington	55	Hjørring	37
Griese	55	Hartmann	47	Hodge	55
Griis	40	Hartz	47	Hoffmann	47
Grim	40	Hasle	37	Hogstad	44
Grimstad	44	Hauge	41	Holbeck, -ck, -bek,	
Grosell	43	Hauschild	47	-bæk	37
Grot(h)	47	Have	41	Holck	41
Grøn	41	Havlik	58	Holst	36
Grøseth	44	Havn	41	Holstebro	37
Gulstad	44	Hecquet	54	Homo	62
Gundermann	47	Hector	62	Honoré	53
Gunnlögsson	44	Hede	41	Hoppe	40
Gutmanis	59	Hedemann	47	Horn	47
Gyth	47	Heesch	47	Horsens	37
Gøbel	47	Hegermann	47	Houghton	55
Gøtsche	47	Heggum	44	Houvenaeghel	56
Haack	47	Heiberg	44	Howden	55
Haaning	36	Heiestad	44	Hovmand	40
van Haarst	56	Heinrici	61	Hoyer	37
Haas(e)	47	Heitmann	47	Hueg	40
Hadjopoulos	59	Helgason	44	Hughes	55
Hage	41	Helgenæs	36	Hultén	43
Hagemann	47	Hellweg	47	Husson	54
Hagen	47	Helt	41	Husum	37
Hagge	47	Hemme	47	Hvas	40
Hahn	40	Henriques	57	Hven	36
Halland	36	Hepworth	55	Hvid	41, 49
Halle	48	Herazeck	58	Hoeck	47
Halling	36	Herdahl	44	Høfler	47
Hamann	47	Herlin	43	Høg	40
Hamborg	48	Hermann	53	Høst	41
Hamerik	52	Hermes	62	Høy	40
Hammer	41	Herning	37	Høyer	37
Hammitorn	55	Hertzum	49	Høyernielsen	34
Hannover	48	Hesler	47	Ib-Nielsen	34
Hansen-Lund	33	Hesse	47	Jacobæus	61
Harbo	36	Heuch	47	Jablonsky	58
Harder(s)	47	Hildebrand	47	Jahn	47
		Himmerland	36		

	Side		Side		Side
Janczyk	58	Kitaszewsky	58	Kühl	47
Janensky	58	Kjellander	43	Kylling	41
Jankovic	59	Kjør	41	Kynde	41
Janus	62	Kjøge	37	Kypper	39
Japp	47	Kjølseth	44	Kyster	47
Jarvis	55	Kjølstad	44	Küster	47
Jeh Sung Ting	59	Klindt	41	Kähler	47
Jenkins	55	Klokker	40	Kølln	48
Jensenius	61	Kloster	41	Kønig	47
Jeppe-Jensen	34	Knapp	41	Køningsberg	48
Jerichow	48	Knippel	41	Kørner	47
Jermiin	61	Knox	55	Køster	47
Jersin	61	Knub	41	Laage	47
Jess	47	Koch (-ck)	47	Lacoppidan	61
Jokinen	59	Kochdorff	49	Ladefoged	40
Jones	55	Kofod	41	Ladekarl	40
de Jongh	56	Kold	41	Ladischenski	58
de Jonquières	54	Kolding	37	van Laer	56
Josty	57	Kolling	37	Lagoni	57
Juhlin	43	Koltscheff	58	Laier	48
Jung	48	Konge	41	de la Laing	54
Junge	47	Kongsbach	43	Lange	40
Justiniano	59	Konow	48	Langeland	36
Justnielsen	34	Koopmann	47	Langli	44
Juulmann	40	Krabbe	41	Langseth	44
Jyde	36	Krag(e)	41	Lanzky	58
Jæger	40	Kragh-Jensen	33	Lapuchoff	58
		Krasilnikoff	58	Larpent	54
Kaae	40	Krat	41	Lauring	36
Kachlowfsky	58	Kriegbaum	48	Lavendt	36
Kaftan	47	Krieger	47	Lawaetz	47
Kahle	47	Kristjánson	44	Laybourn	55
Kalf	41	Krog	41	Lazarotto	57
Kappel	37	Kroman(n)	40	Lehmann	47
Kardel	47	Kruse	41	Lembke	47
von Kardorff	64	Kryger	47	Lembourn	55
Kaufmann	47	Krüger	47	Lemche	47
Kémeny	59	Kræmer	39	Lemvig(h)	37
Kiel	47	Krziza	58	Lenander	43
Kiep	41	Krøger	47	Lerche	41
Kier	41	Krøll	40	Leschly	55
Kilde	41	Kudsk	40	Leser	47
Kindt	47	Kwasny	58	Leth	41
Kirk	41	Kvist	41	Liktenbiereg	52
Kirkemo	44	Kyhl	47		

	Side		Side		Side
Lil(l)ie	41, 47	Maag	41	Mitchell	55
Lilmoës	49	Maage	41	Mohr	47
Lind(e)	41	Maar	41	Mohrbutter	47
Lindelius	61	Mac Claren	55	Molbech	44
Lindell	43	Mac Cormick	55	Moldenhawer	47
Lindemann	47	Mac Dougall	55	Molin	43
Linné	54	Mc. Nair	55	Mols	36
Litischewsky	58	Mackeprang	47	Monnet	54
Liu-yin Tang	59	Madvig	43	Monti	57
Ljung- — svenske		von Magius	61	Moresco	57
Sstn. med	43	Mahaut	54	Morrison	55
Lobedanz	47	Ma(h)ler	39	Morsing	36
Lockwood	55	Mahrt	47	Morville	54
Lohmann	47	Mainz	48	Mose	41, 49
Lohse	47	le Maire	54	Moser	49
Lolk	36	Malm- — svenske		Mossin	61
Lollike	36	Sstn. med	43	Most	41
Longhi	57	Manicus	61	de la Motte	54
Lonsdale	55	Mantzius	61	Mourier	54
Loof	47	Marcher	49	Mouvielle	54
Looft	47	Mariager	37	Mule	41
Lorange	54	Maribo	37	Mundt	41
Loua	54	Mark	41	Mundus	62
Lucht	47	Markman(n)	40	Munk	41
Lukowicz	58	Marott	54	Musäus	61
Lund	41, 43	Marstal	37	Muus	41, 47
Lundell	43	Martens	46	Myhre	41
Lundin	43	Matjeka	58	Müller	40, 50
Lunn	41	de Mayo	57	Mylord	55
Lunow	48	Mazanti	57	Myschitzky	58
Luplau	48	Mazar de la Garde	54	Møen	36
Lübbbers	47	Mazarolli	57	Møhl	50
Lübeck	48	Mechlenburg	47	Møllepovl	62
Lüchow	48	Meier	47	Møller	40, 47, 50
Lüdemann	47	Meisel	41	Mørk	41
Lyhr	47	Melander	43		
Lykke	41	Meldahl	44	Nagel	47
Lyksborg	37	Mellin	43	Nannestad	44
Lyng	41	Meulengracht	56	Naschou	37
Lüthje	47	Meyer	47	Naskouw	37
Lützhöft	49	Meyn	47	Natkiewicz	58
Lærke	41	de Meza	57	Naver	41
Læssøe	36	Middelboe	44	Nehmzow	48
Løn	41	Mildé	54	Neigoé	62
Løve	41	Milton	55	Netschajeff	58

	Side		Side		Side
Neubert	47	Olivarius	61	Pors	41
Neve	47	Oldsorf	64	à Porta	57
Nexøe	37	Ommerbo	36	de la Porte	54
Nibe	37	Omøe	36	Posselt	47
Nicander	43	Ortmann	47	Post	40
Nièbe	55, 62	Oszadlik	58	Prahl	55
Niemann	47	Ovrø	36	Prehn	47
Niepoort	56			Price	55
Nieuwenhuis	56	Pacharzina	58	Priemé	54
Nis-Hansen	34	Pade	41	Prien	47
Nor-, Nord-,		Pal(l)udan	61	Prinds	41
Sstn. med	38	Papparigopoulo	59	Printzlau	48
Nord	41	Parelius	61	Prodigioso	57
Nordborg	37	Paulin	61	Proschowsky	58
Nordin	43	Pau(l)li	61	Præst	40
Nordlien	44	Pave	41	Præstrud	44
Normand	36	Peckham	55	Prætorius	61
le Normand de		Peetz	48	Psilander	43
Bretteville	54	Peronard	54		
Norré	54	Perret	54	Raae	41
Norsk	36	Peters	46	Raage	41
Nowack	58	Petitgas	54	Raben	47
Ny(e)borg	37	Petri	61	Raffenberg	49
Nüerup	62	Petræus	61	Rafn	41
Nyfred	59	Pettoletti	57	Ragoszy	59
Nykjøbing	37	Pharao	62	Rahlff	47
Nylander	43	Philbert	48	Rainals	55
Nylén	43	Piasecki	58	Ramm	47
Nyrnberg	48	Piening	47	Ranch	40
Næstved	37	Pihl	41	van Randwyk	56
Nør-, Nørre-,		Pind	41	Ranners	37
Sstn. med	38	Pio	54	Rask	40
Nørnberg	52	Piper	41	Rathgen	47
		de Place	54	Rathje(n)	47
Odde	41	Plambeck	47	Ravn	41
Odder	41	Plinius	62	Reese	47
Oddsson	44	Ploug	41	Reffs	41
Odense	37	Plougmand	40	Rehder	47
Odorico	57	Plov	41	Reich	47
Ogarek	58	Podhorny	58	Reinhardt	47
Ogilvie	55	Pohl	47	Renard	54
Ohl	47	Pohlmann	47	Rendtorff	47
Ohrm	41	Polozki	58	de Renouard	54
Ohrt	47	Ponsaing	54	Reppien	48
Olander	43	Pontoppidan	61	Retwitz	48

	Side		Side		Side
Reuter	47	Røper	47	Schuldt	47
Ribe	37	Røpke	47	Schultz(e)	47
Ricard	54			Schwarz	47
Riccius	61	Sabinsky	58	Schwerdtfeger	47
de Richelieu	54	Sadolin	61	Schwerin	48
Richter	47	le Sage de Fontenay	54	Schydtt, Schütt, Schütz med Varianter	47, 50
Rievers	47	Salling	36	Schäfer	47
Riis	41	Salvador	57	Sebelin	48
Rimestad	44	Samsing	36	Secher	40
Rinck	47	Samsøe	36	Sedlazek	58
Ringkøbing	37	Sand	41	Seierø	36
Ringsted	37	Sartorius	61	Seifert	47
Rist	47	Sass	47	Seneca	62
Risør	44	Scavenius	61	Senstius	61
Rix	47	Schacht	47	Septimius	62
Rode	47	Schade	41, 50	de Sérène d'Aqueria	54
à Rogvi	44	Schaffalitzky de Muckadell	57	Shaw	55
Rohde	47	Schaltz	49	Siboni	57
Rohwedder	47	Schambye	50	Sidenius	61
Romø	36	Schandorff	49	Sigtryggsson	44
Rosasco	57	Scheibye	50	Sigurdsson	44
Rose	41	Schilderup	50	Sigvaldason	44
Rosetzky	58	Schiern	50	Sikker	40
Rosniecki	58	Schierning	50	Sild	41
Ross	55	Schipper	40	Silfwander	43
Rossini	57	Schiwe	37	Silkeborg	37
Roth(e)	47	Schiær	50	Sillehoved	62
Rotschild	37	Schiødt, Schiøtt, Schiøttz med Varianter	50	Simoni	61
Rovsing	36	Schiøring	50	Sjølander	43
Rubow	48	Schlüter	47	Skaaning	36
Rud(e)	41	Schmidt	49, 51	Skade	41
Rudkjøbing	37	Schmiegelow	47	Skeel	41
Rudnicki	58	Schmitto	47	Skipper	40
Ruge	47	Schnack	47	Skive	37
Rung	41	Schneekloth	47	Skjøde	50
Rustad	44	Schomacker	40	Skjødt	50
Ruusunen	59	Schonning	50	Skjøtt	50
Ryder	41	Schou	41	Skov	41
Ryle	41	Schrader	40	Skovfoged	40
Rytter	40	Schrednitzky	58	Skovmand	40
Rød	41	Schræddergaard	40	Skram	41
Rømer	36	Schröder	40, 47	Skriver	40
Røn(n)	41			Skytt	50
Rønnau	47				
Rønne	37				

	Side		Side		Side
Skytte	40, 50	Stevns	36	Tardini	57
Skøth	50	Stock	41	Tarnowski	58
Skøtt	50	Stockholm	43	Teist	41
Slagelse	37	Stockmann	47	Ter-Borch	56
Slange	41	Stoel	41	Thaulow	49
Slangerup	37	Stolt	40	Thede	47
Slavensky	58	Stoltenberg	47	Thierry	54
Sletting	36	Storck	41	Thisted	37
Slot	41	Storm	41	Thode	47
Smed	40	Strand	41	Thomascheck	58
Snedker	40	Strandridder	40	Thompson	55
Snoer	41	Strange	41	Thorlacius	61
Sobolewski	58	Strodtmann	47	Thormann	47
Solem	44	Struck	47	T(h)rane	41
Sollohub	58	Struer	37	Thulin	43
Sommer	41	Struve	47	Thunøe	36
Sommerfeldt	47	Stryhn	36	Thurøe	36
Sommerset	55	Strømø	36	Thybo	36
Sort	41	Stuhr	47	Thye	36
Spang	41	Stæhr	41	Tiedemann	47
Sparre	41	Stær	41	Tietze	47
Spies	47	Stærk	40	Timmermann	47
Spleth	47	Størvold	44	Tissot	54
Spliid	41	Suadicani	57	Toft(e)	41
Sprogøe	36	Suhr	47	Tognarelli	57
Spure	41	Sund	41	Top	41
Spurré	54	Suryaninoff	58	Torp	41
Staack	47	Svale	41	Toussieng	54
Staal	41	Svane	41	Trebbien	48
Stage	41	Sveinsson	44	Trepka	57
Stahmer	47	Svelmøe	36	Trier	48
Stald	41	Svendborg	37	Trojaborg	62
Stangby	43	Swoboda	58	Trolle	41
Stange	47	Sydow	48	Tryde	43
Stannius	61	Sylow	48, 52	Tulinus	61
Starcke	47	Szumlauski	59	Tutein	54
Steen	41	Sæby	37	Tvermoes	49
Stege	37	Sæel	41	Tækker	40
Stehn	41, 47	Søe	41	Tødt	47
Stehr	47	Sønderhousen	52	Tønder	37
Stein	47			Tønning	37
Stemann	47	Taasinge	36		
Stepnicka	58	Talaska	58	Uhl	47
Stepputat	59	Tangjensen	34	Ulk	41
Stevenius	61	Tapper	40	Ulsaker	44

	Side		Side		Side
Ulv	41	Wellejus	61	Vogelius	61
Undén	43	Wenck	48	Voght	50
Ursin	61	Vendelbo	36	Vogt	48, 50
		Vendsyssel	36	Voigt	48
de Waal	56	Wendt	48	Woitkowiak	59
Wacherhausen	48	Wentorf	48	Wojciechowski	58
Wacker	48	Venturi	57	Wolf(f)	48
Wad	41	Verdier	54	Wolfsberg	49
Wadum	49	West	41	Vontillius	61
Wagner	48	Westphal	48	Worm	41
Wain	55	Vett	48	Worms	48
Valders	44	Viale	57	Voss	48
Valentiner	47	Vibe	41	Wriedt	48
Valeur	54	Wiborg	37	Wright	55
Walleen	43	Wichmann	48	Wroblewski	58
Wallin	43	Widell	43	Wulf(f)	41, 48
Walseth	44	Viderø	44	Wullenweber	48
Walsted	49	Wied	49	Vulpius	61
Vandal	36	Wiegand	48	Wung-Sung	59
Vang	41	Wiehe	49	Würtz	48
Wantzin	48	Wiese	48	Væsel	41
Warberg	43	Vig	41	Væver	40
Varde	37	Wihlén	43		
Variali	57	Vilain	54	Xylander	61
Warncke	48	Wilde	48		
Wassileffsky	58	Will(e)	48	Zajaczkowski	58
Wassiljew	58	Villefrance	54	Zenker	48
Vater	47	Willemoës	49	Zeska	58
Watson	55	Wilson	55	Zeuthen	49
Watt	55	Wilton	55	Zwergius	61
Weber	48	Winckler	48		
Vedel	37	Wind	41	Ærrebo	36
Wedén	43	Winkelmann	48	Ærø	36
Wegener	48	Vinter	41		
Weiland	48	Wisén	43	Oehlerich	48
Weile	37, 49	Witt	48	Øland	36
Vejle	37	Wittma(a)ck	48	Ørn	41
Vejlø	36	Witzansky	58	Ørum	43
Welander	43	Vogel	48	Øst	41

Kildeangivelse.

Oluf Nielsen: Olddanske Personnavne. 1883.

Fredrik Nielsen, Axel Olrik og Johannes Steenstrup: Dansk Navneskik. 1899.

P. Petersen: Lolland-Falsters Navnebog. 1902.

Erich och Adolf Noréen: Svenska familjenamn vid början av 1900-talet. 1918.

Steenstrup, Johannes: Mænds og Kvinders Navne i Danmark gennem Tiderne. 1918.

Sverges familjenamn. 1920.

Olafsen, O.: Norske Slægtsnavne. 1922.

Heintze, Albert: Die deutschen Familiennamen. 5. Oplag. 1922.

Arends, Otto Fr.: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I—III. 1922.

Gunnar Knudsen og Marius Kristensen: Danmarks gamle Personnavne. I. Fornavne. 1.—9. Hefte. 1936—45.

Ib Lunøe: Dansk Personnavneret. 1944.

Desuden Københavns Vejvisere for 1868, 1894, 1898 og 1943, Københavns Telefonhaandbog 1944, adskillige Provinsvejvisere og -telefonbøger samt Provinzial-Handbuch für Schleswig-Holstein. 1891.

Endelig for enkelte Oplysningers Vedkommende talrige historiske og geografiske Værker samt Dagspressen.

